

Бюлетинът е изготвен по
последни данни
публикувани към
Март 2018 г.

Цитираните данни в бю-
летина са последните
данни, публикувани в
официалните източници:
Министерство на финан-
сите, Българска народна
банка, Национален ста-
тистически институт, На-
ционална агенция по зае-
тостта.

Електронната система,
използвана за теглене на
данни от официалните
източници е CEIC Data
Manager.

Обединена българска
банка
Структура
Главен икономист

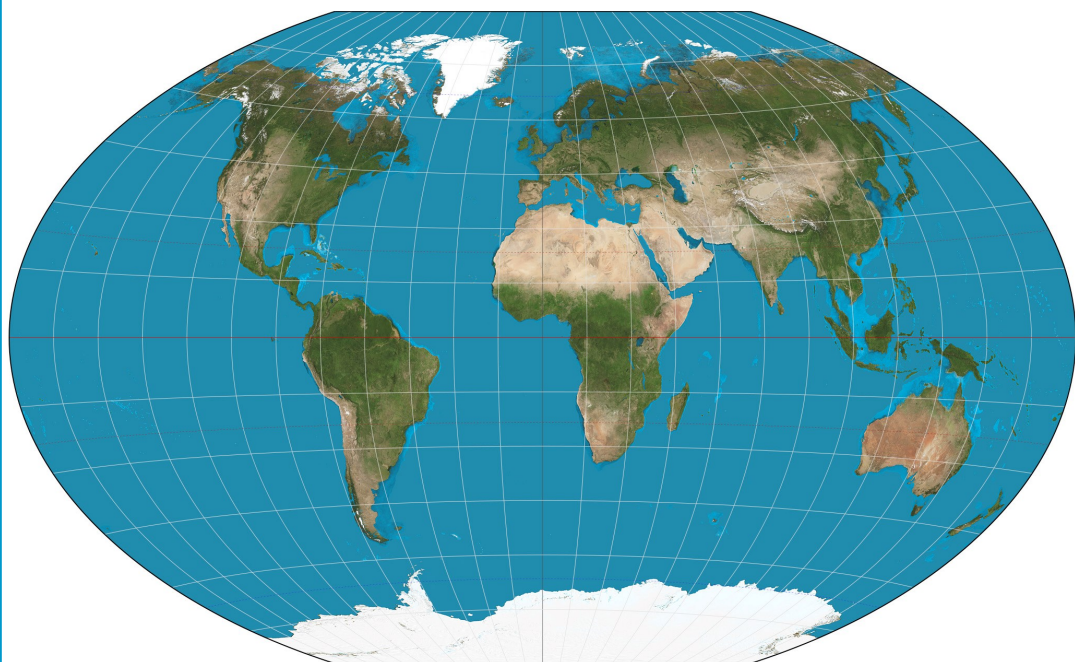
За контакти:

Петя Цекова
Главен икономист
e-mail:
sekova_p@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2980

Зафира Боюклиева
Главен анализатор
e-mail:
boyuklieva_z@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2981

АКЦЕНТИ И ПРОГНОЗИ

МЕСЕЧЕН ИКОНОМИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

- ◆ *Икономиката на еврозоната като цяло ще надхвърли потенциалния си темп на растеж през 2018-2020 г. В резултат на това нивото на безработица ще продължи да намалява, като се подкрепя ръстът на частното потребление въпреки ограничения ръст на реалните заплати. Очаква се фискалната политика да остане като цяло неутрална*
- ◆ *Перспективите за растеж на световния БВП остават силни и финансовите условия продължават да бъдат амбициозни, въпреки неотдавнашната нестабилност на финансовите пазари*
- ◆ *През 2018 г. ръстът на БВП в САЩ ще се подкрепя от частното търсене и добрите резултати на пазара на труда*
- ◆ *Очаква се японската икономика да продължи умереното си разширяване. Вътрешното търсене вероятно ще последва възходящ тренд, като благоприятният цикъл от приходи до запазване на разходите ще се запази както в сектора на домакинствата, така и в корпоративния сектор*
- ◆ *През 2018 г. китайската икономика постепенно ще се охлажда, като растежът ще се движи с средно с около 6%*
- ◆ *Управителния съвет на ЕЦБ запази непроменени лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвените проценти по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение – съответно 0,00%, 0,25% и -0,40%*
- ◆ *През март 2018 г. Английската централна банка запазва нивото на банковия лихвен процент на 0,5%*
- ◆ *През март 2018 г. Федералният резерв увеличи лихвения процент на федералните фондове до 1,5 - 1,75%*
- ◆ *През март 2018 г. Японската централна банка запази основния си лихвен процент на ниво от -0,1%*
- ◆ *Китайската народна банка прилага ограничителен режим на кредитната активност и успокояване на пазара на жилища в големите градове*
- ◆ *Цените на петрола се повишиха с почти 2 % на 20 март 2018 г. подкрепени от слабия долар, напрежението в Близкия изток и опасенията за по-нататъшно намаляване на производството във Венецуела*
- ◆ *Прогнозите за цените на цветните метали за 2018 г. са с възходящ тренд*
- ◆ *През март 2018 г. се наблюдава успокояване и дори понижение на цените на основните зърнени контракти по световните борси*

- ♦ *За януари 2018 г. салдото по текущата сметка е отрицателно, възлиза на 139.6 млн. евро и заема 0.3% от БВП*
- ♦ *През януари 2018 г. ПЧИ в България възлизат на 158.8 млн. евро и заемат 0.3% от БВП*
- ♦ *Към края на февруари 2018 г. международните резерви на БНБ са в размер на 22,2 млрд. евро и намаляват с 0,2% на месечна база и с 6,9% на годишна база*
- ♦ *По предварителни данни на НСИ растежът на БВП за 2017 г. е 3,6%. Министерството на финансите очаква ръст от 3,9% за 2018 г.*
- ♦ *През февруари 2018 г. общият показател на бизнес климата се покачва с 0.5 пункта в сравнение с предходния месец и достига 27,5%. Подобрене на стопанската конюнктура е регистрирано в строителството, докато в промишлеността се наблюдава леко понижение. В търговията на дребно и сектора на услугите показателят запазва приблизително нивото си от януари*
- ♦ *През януари 2018 г. промишленото производство в България нараства с 0,3% на месечна база и с 3,5% на годишна база*
- ♦ *През януари 2018 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ нараства с 0,2% на месечна база и с 4,4% на годишна база*
- ♦ *През януари 2018 г. строителното производство в България нараства с 5,1% на месечна база и с 24,2% на годишна база*
- ♦ *През февруари 2018 г. посещенията на чужденци в България са 457.4 хил., или с 4.9% повече в сравнение с февруари 2017 година*
- ♦ *През четвърто тримесечие 2017 г. общите разходи на работодателите за един отработен час от наетите от тях лица нарастват с 12.2% на годишна база*
- ♦ *През февруари 2018 г. регистрираната безработица в България е 7% и намалява с 1,2 процентни пункта на годишна база*
- ♦ *През февруари 2018 г. инфлацията в България нараства с 0,3% на месечна база и с 2% на годишна база*
- ♦ *Общият индекс на цените на производител през януари 2018 г. нараства с 0.8% в сравнение с предходния месец и с 4.1% спрямо януари 2017 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през януари 2018 г. нараства с 1.0% спрямо предходния месец, а спрямо съответния*

месец на предходната година е регистриран ръст от 5.6%

- ♦ *През януари 2018 г. салдото по КФП на касова основа за месец януари 2018 г. е положително в размер на 1 162,4 млн. лв. и заема 1,1 % от прогнозния БВП*
- ♦ *През януари 2018 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 12 139,6 млн. евро и заема 22,5% от БВП*
- ♦ *Към края на януари 2018 г. широките пари на БНБ са в размер на 85,2 млрд. лева и нарастват със 7,7% на годишна база и заемат 81,2% от БВП. За същия период вътрешният кредит е в размер на 53,7 млрд. лева и нараства с 6,4 % на годишна база*
- ♦ *През февруари 2018 г. основният индекс SOFIX на БФБ-София отчита чувствително понижение до 686.43 пункта. Понижение се наблюдава и при VGBX 40 и BG TR30*
- ♦ *В края на януари 2018 г. активите на банковата система са в размер на 96,5 млрд. лева и нарастват с 1,1% на месечна и с 5,9% на годишна база*

Съдържание

I. ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни	6
Евро зона	6
Обединено Кралство Великобритания	6
САЩ	7
Япония	7
Китай	7
Политика на Централните банки	8
ЕЦБ	8
Централна банка на Англия	9
Федерален резерв на САЩ	9
Централна банка на Япония	10
Народна банка на Китай	10
Международни цени на борсови стоки	11
Петрол	11
Метали	11
Селскостопански продукти	12

II. БЪЛГАРИЯ

Външен сектор	14
Платежен баланс	14
Преки чуждестранни инвестиции	14
Международни резерви	15
Реален сектор	15
Брутен вътрешен продукт	15
Бизнес климат	16
Индекс на промишленото производство	17
Търговия на дребно	18
Строителство	18
Туризм	19
Безработица	19
Доходи, разходи и потребление на домакинствата	20
Инфлация	21
Общ индекс на цените на производител в промишлеността	21
Фискален сектор	22
Бюджетно салдо	22
Държавен дълг	23
Паричен сектор	24
Капиталов пазар	25
Банков сектор	26
Приложение	29
Дефиниции и методологически бележки	48

ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни

Евро зона

Икономиката на еврозоната като цяло ще надхвърли потенциалния си темп на растеж през 2018-2020 г. В резултат на това нивото на безработица ще продължи да намалява, като се подкрепя ръстът на частното потребление въпреки ограничения ръст на реалните заплати. Очаква се фискалната политика да остане като цяло неутрална

По-нататъшно възстановяване с по-високи темпове на растеж в ИПС, но различията между държавите остават. Има промяна в темпа на относителен растеж, като инерцията на ИПС е относително по-силна, отколкото в САЩ. Възможно е забавяне на растежа на ИПС през 2019 г., но ръстът ще остане над потенциала. Инфлацията нараства постепенно от много ниски нива, подкрепена от солидни реални икономически резултати и потенциално по-висок (Германия) ръст на заплатите. Целта на ЕЦБ от 2% обаче няма да бъде постигната в хоризонта 2018-2019 г. Общата инфлация в еврозоната ще остане ниска и няма да достигне средносрочната цел на ЕЦБ - по-ниска, но близо до 2%. Икономиката на еврозоната като цяло ще надхвърли потенциала си на растеж през 2018-2020 г. В резултат на това равнището на безработица ще продължи да намалява, като се подкрепя ръстът на частното потребление въпреки ограничения ръст на реалните заплати. Фискалната политика се очаква да остане като цяло неутрална през прогнозния хоризонт. По-висок икономически растеж в еврозоната поради много успешните структурни реформи в държавите-членки.

Обединено Кралство Великобритания

Перспективите за растеж на световния БВП остават силни и финансовите условия продължават да бъдат амбициозни, въпреки неотдавнашната нестабилност на финансовите пазари

В Обединеното кралство БВП се очаква да нарасне средно с годишен темп от около 1,75%. Този темп на растеж се очаква да надхвърли намалелия темп на растеж на предлагането в икономиката, който се очаква да бъде около 1,5 % годишно. В резултат на това се очаква да се появи малък период на прекомерно търсене до началото на 2020 г., който ще се изглади след това. Това ще се отрази на вътрешните разходи, макар че инфлацията на ИПЦ постепенно спада, тъй като последиците от обезценяването на стерлинга изчезнаха. Прогнозата за и инфлацията остава над целта от 2% през втората и третата година от централната проекция Английската централна банка. Перспективите за растеж на световния БВП остават силни и финансовите условия продължават да бъдат амбициозни, въпреки неотдавнашната нестабилност на финансовите пазари. Ръстът на БВП на Обединеното кралство през четвъртото тримесечие бе леко намален до 0,4%, като състава на търсенето предполага по-малко ротационно отношение към нетните търговски и бизнес инвестиции. Последните показатели за дейността показват, че основният темп на растеж на БВП през първото тримесечие на 2018 г. остава сходен с този през последното тримесечие на 2017 г. Инфлацията на ИПЦ се понижи от 3,0% през януари до 2,7% през февруари 2018 г. Очаква се инфлацията да се забави още в краткосрочен план, въпреки че остава над целта от 2%. Растежът на заплатите продължи да нараства. Безработицата остава ниска през трите месеца до януари. Укрепването на по-краткосрочните мерки за ръст на заплатите през последните тримесечия и редица показатели показват, че растежът на заплатите ще се увеличи допълнително в отговор на затавящия се пазар на труда. Развитието на оттеглянето на Обединеното кралство от Европейския съюз - и по-специално реакцията на домакинствата, предприятията и цените на активите - остава най-същественото влияние и източник на несигурност по отношение на икономическите перспективи. При такива изключителни обстоятелства Обединеното кралство трябва да балансира всеки значителен компромис между бързината, с която възнамерява да възстанови устойчиво инфлацията към целта, и подкрепата, която паричната политика предоставя на работните места и дейностите.

САЩ

През 2018 г. ръстът на БВП в САЩ ще се подкрепя от частното търсене и добрите резултати на пазара на труда

Стабилният темп на растеж от полугодieto на 2017 се очаква да продължи до 2018 г., подкрепен от доброто представяне на глобалната икономика и фискалния стимул на САЩ (макар и в много ограничена степен). В същото време частното търсене ще продължи да бъде подкрепяно от добрите резултати на пазара на труда. Очакванията са тези тенденции да се охладят през 2019 г., отразявайки цикличното състояние на американската икономика, по-строгата политика на Фед и затягането на пазара на труда. Очаква се инфлацията да се повиши в сравнение с 2017 г. и да остане около целта на Фед за инфлацията, водена от солиден растеж и подкрепена от ограничения пазар на труда. Приетата данъчна реформа и Законът за двустранния бюджет ще стимулират умерено растежа в краткосрочен и средносрочен план, но вероятно ще увеличат равнището на държавния дълг и ще намалят дългосрочния растеж. Реалният растеж на БВП в САЩ ще остане стабилен и ще бъде подкрепен главно от растежа на частното потребление, подкрепен от стабилното създаване на работни места, а не от силния растеж на номиналните заплати. От 2019 г. насам растежът ще се забави постепенно, отразявайки късния цикличен характер на американската икономика, по-строгата политика на Фед и ограничения пазар на труда. Фискалната позиция в САЩ ще бъде умерено по-експанзионистична, отколкото през последните години в резултат на одобрената данъчна реформа. Положителното въздействие на данъчната реформа върху икономическата активност е много по-високо от очакваното, което води до по-високи инвестиции, по-добра бизнес среда и създаване на работни места. Това би имало положително въздействие върху икономиката на еврозоната.

Япония

Очаква се японската икономика да продължи умереното си разширяване. Вътрешното търсене вероятно ще последва възходящ тренд, като благоприятният цикъл от приходи до запазване на разходите ще се запази както в сектора на домакинствата, така и в корпоративния сектор

Японската икономика се разраства умерено, с добър цикъл от приходи до оперативни разходи. Презокеанските икономики продължават да нарастват като цяло. В тази ситуация износът на Япония е с възходяща тенденция. От страна на вътрешното търсене дълготрайните бизнес инвестиции продължават да се увеличават следвайки нарастването на корпоративните печалби и бизнес настроението. Частното потребление нараства умерено, макар и с колебания, на фона на постоянното подобрене на заетостта и доходите. Инвестициите в жилища са малко по-слаби. Междувременно публичните инвестиции запазиха равнището си и останаха на сравнително високо ниво. Отразявайки тези увеличения на търсенето както в страната, така и в чужбина, индустриалното производство е в нарастваща тенденция, а условията на пазара на труда продължават да се стесняват стабилно. Финансовите условия са много акумулиращи. От гледна точка на цените годишният темп на изменение на индекса на потребителските цени (ИПЦ за всички стоки минус хранителните стоки) е около 1%. Очакванията за инфлацията са повече или по-малко непроменени. Очаква се японската икономика да продължи умереното си разширяване. Вътрешното търсене вероятно ще последва възходящ тренд, като благоприятният цикъл от приходи до запазване на разходите ще се запази както в сектора на домакинствата, така и в корпоративния сектор, на фона на добрите финансови условия, постигнати в резултат на мерките на правителството за стимулиране. Очаква се износът да продължи да бъде с умерено увеличаващ се тренд на фона на стабилния растеж в презокеанските. Годишният темп на изменение на индекса на потребителските цени е вероятно да продължи да нараства и ще достигне до 2%, главно на базата на подобрене на в производството и на покачване на средносрочните до дългосрочните инфлационни очаквания.

Китай

През 2018 г. китайската икономика постепенно ще се охлажда, като растежът ще се движи с средно с около 6%

Очаква се икономическото забавяне на Китай да остане на ниво от около 2% Китайската икономика постепенно ще се охлажда, като растежът ще се движи с около 6%. Рисковете, свързани с финансовата стабилност, все още могат да бъдат

ефективно коригирани от китайските правителствени органи. В този контекст няма голяма криза с възникващите пазари, която да възпрепятства растежа на икономиката на еврозоната.

Политика на Централните банки

ЕЦБ

Управителния съвет на ЕЦБ запази непроменени лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвените проценти по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение – съответно 0,00%, 0,25% и -0,40%

На заседанието си от 8 март 2018 г. Управителният съвет на ЕЦБ взе решение лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвените проценти по пределното кредитно улеснение и депозитното улеснение да останат непроменени – съответно 0,00%, 0,25% и -0,40%. Управителният съвет очаква основните лихвени проценти на ЕЦБ да се задържат на сегашното си равнище продължително време и доста отвъд хоризонта на нетните покупки на активи. Що се отнася до нестандартните мерки по паричната политика, Управителният съвет потвърждава, че нетните покупки на активи се предвижда да продължат със сегашния месечен темп от 30 млрд. евро до края на септември 2018 г. или след тази дата, ако е необходимо, и във всеки случай, докато Управителният съвет не забележи устойчива корекция на тренда на инфлацията в съответствие с неговата инфлационна цел. Евросистемата ще реинвестира погашенията по главници на ценни книжа с настъпващ падеж, придобити в рамките на програмата за закупуване на активи, в продължителен период след приключването на нетните покупки на активи и във всеки случай толкова дълго, колкото е необходимо. Това ще допринесе както за благоприятни условия на ликвидност, така и за целесъобразна позиция на паричната политика.

Централна банка на Англия

През март 2018 г. Английската централна банка запазва нивото на банковия лихвен процент на 0,5%

На свое заседание от 22 март 2018 г. Английската централна банка запази нивото на лихвения процент на 0,5% като посочи, че растежът на заплатите вероятно ще се увеличи в отговор на затягащия се пазар на труда, а инфлацията се очаква да остане над 2 %. Също така банката потвърди отново, че продължаващото затягане на паричната политика през прогнозния период ще е подходящо за устойчиво връщане на инфлацията към нейната цел, което повишава очакванията за увеличение на лихвите през май. Колективна преценка на Комитета за парична политика (КПП) е, че продължаващото затягане на паричната политика през прогнозния период ще бъде подходящо за устойчиво връщане на инфлацията към нейната цел в по-конвенционален хоризонт. Всички членове на КПП са обединяват около мнението, че всяко бъдещо увеличение на банковия лихвен процент ще извършва постепенно и в ограничена степен. Предвид тези съображения членовете на КПП смятат, че настоящата политическа позиция остава подходяща за балансиране на изискванията на компетентността на КПП.

Федерален резерв на САЩ

През март 2018 г. Федералният резерв увеличи лихвения процент на федералните фондове до 1,5 - 1,75%

Федералният резерв повиши целевия диапазон за лихвения процент на федералните фондове с четвърт пункт до 1,5-1,75% по време на срещата си през март 2018 г. в съответствие с пазарните очаквания, на база на очакванията за подобри перспективи за икономиката. Също така, Федералният резерв увеличи прогнозите си за растеж за 2018 г. и 2019 г., а новите прогнози допринасят за допълнително увеличение на лихвите през 2019 г. Средната прогноза за растежа на БВП беше ревизирана за 2018 г. (2,7% от 2,5% през прогнозата за декември) и 2019 (2,4% от 2,1%). Процентът на безработицата е по-нисък за 2018 г. (3,8% от 3,9%) и 2019 (3,6% от 3,9%). Инфлацията остана непроменена на 1,9% за 2018 г. и 2% за 2019 г. Медианата на прогнозата за лихвения процент остана задържана за 2018 г., но посочи допълнителното увеличение през 2019 г. Пазарът на труда продължава да се укрепва и че икономическата активност нараства с умерен темп. Доходите са силни през последните месеци, а нивото на безработицата се запазва ниско. Последните данни сочат, че темповете на нарастване на разходите на домакинствата и на фиксираните инвестиции в бизнеса са се забавили.

Март 2018 г.

На годишна база, както общата инфлация, така и инфлацията за продукти, различни от храни и енергия, продължават да се движат под 2 %. Пазарните мерки за компенсирание на инфлацията се увеличиха през последните месеци, но остават ниски. В съответствие със законоустановения мандат Комитетът за операции на открития пазар се стреми да насърчава максимална заетост и ценова стабилност. Икономическите перспективи се засилиха през последните месеци. Комитетът очаква, че с постепенното адаптиране на позицията на паричната политика икономическата активност ще се разширява умерено в средносрочен план, а условията на пазара на труда да останат силни. Инфлацията на 12-месечна база се очаква да се повиши през следващите месеци и да се стабилизира около 2-процентната цел на Комитета в средносрочен план. Краткосрочните рискове за икономическата перспектива изглеждат приблизително балансирани, но Комитетът ще продължи да наблюдава отблизо развитието на инфлацията. При определянето на сроковете и размера на бъдещите корекции на целевия диапазон за лихвения процент на федералните средства Федералният резерв ще направи оценка на реализираните и очакваните икономически условия в сравнение с целите си за максимална заетост и 2 % инфлация. Тази оценка ще вземе предвид широк спектър от информация, включително мерки за условията на пазара на труда, индикатори за инфлационния натиск и инфлационните очаквания и показанията за финансовото и международното развитие. Федералният резерв ще наблюдава внимателно действителното и очакваното развитие на инфлацията в сравнение със симетричната инфлационна цел. Очакванията са икономическите условия да се развият по начин, който ще изисква допълнително постепенно увеличение на ставката на федералните фондове; процентът на федералните фондове вероятно ще остане за известно време под равнищата, които се очаква да преобладават в дългосрочен план. Реалният път на лихвения процент на федералните средства обаче ще зависи от икономическите перспективи.

Централна банка на Япония

През март 2018 г. Японската централна банка запази основния си лихвен процент на ниво от -0,1%

Японската централна банка запази основния си краткосрочен лихвен процент на ниво от -0.1% на срещата си през март 2018 г., както се очакваше. Политиците също запазиха целта си за доходност от 10-годишни държавни облигации около нула процента и запазиха оптимистичната си икономическа позиция преди новия мандат на губернатора Haruhiko Kuroda. Що се отнася до размера на JGB, които следва да бъдат закупени, Банката ще извърши покупка в рамките на годишен темп на нарастване от около 80 трилиона йени. Японската централна банка също така реши да закупи фондове, търгувани на борсата (ETFs) и инвестиционни тръстове за инвестиции в недвижими имоти в Япония (J-REITs), така че неизплатените им суми да се увеличават с годишни темпове от около 6,0 трилиона йени и около 90 милиарда JPY, съответно. Що се отнася до CP и корпоративните облигации, Банката ще запази неизплатените си суми съответно на 2,2 трлн. йени и 3,2 трлн. йени. Японската централна банка ще продължи с "Количествено и качествено парично облекчаване (QQE) с отрицателен лихвен процент, целящо постигането на ценова стабилност от 2%, доколкото е необходимо за поддържането на тази цел по устойчив начин. Тя ще продължи да разширява монетарната си база, докато годишният темп на нарастване на наблюдавания индекс на потребителските цени (всички стоки минус прясна храна) надвишава 2 % и остава над целта по стабилен начин. Банката ще прави корекции на политиката си, ако е подходящо, като отчита развитието на икономическата активност и цените, както и финансовите условия, с цел да се запази инерцията за постигане на ценовата стабилност.

Народна Банка на Китай

Китайската народна банка прилага ограничителен режим на кредитната активност и успокояване на пазара на жилища в големите градове

Китайската народна банка прилага режим за затягане, за да се задържи прекомерното кредитиране и да се предотврати прегряване на пазара на жилища в големите градове. Налице е постепенно обезценяване на китайския юан спрямо щатския долар. Китайската централна банка ще предотврати прекомерното увеличаване на волатилността, за да се предотврати излишък на капитали.

Международни цени на борсови стоки

Петрол

Цените на петрола се повишиха с почти 2 % на 20 март 2018 г. подкрепени от слабия долар, напрежението в Близкия изток и опасенията за по-нататъшно намаляване на производството във Венецуела

На 20 март 2018 г. фючърсите върху американския лек суров петрол (WTI) се търгуваха на цена от 63,14 долара за барел, което е ръст от 1,21 USD/BBL или 1,95% спрямо 62,06 от тяхното предишно затваряне. Петролните фючърси върху сорта Brent се търгуваха на цена от 67.33 долара за барел, което представлява повишение с 1.16 51 USD/BBL, или 1,76% спрямо 66,05 от тяхното предишно затваряне. Напрежението между Саудитска Арабия и Иран даде известна подкрепа на цените. Пазарът отрази и слабостта на долара, който се превърна в тласък за суровината. По-слабата цена на долара прави вноса на суров петрол в държави, използващи други валути, по-евтин, което потенциално стимулира търсенето. Тревогите за производството на суров петрол във Венецуела също подпомогнаха петролните пазари. Международната агенция по енергетика заяви, че Венецуела, където икономическата криза е намалила производството на петрол с почти половината от началото на 2005 г. до значително по-малко от 2 милиона барела, е „очевидно уязвима за ускорен спад“ и че такова прекъсване би могло да доведе до дефицит на световните пазари. Нарастващото производство на суров петрол в САЩ, което се е повишило с повече от една пета от средата на 2016 г. до 10,38 милиона барела на ден, също е в полезрението на пазара. Износът на САЩ вече е по-висок от този на най-големия износител - Саудитска Арабия. Само Русия произвежда повече, приблизително 11 милиона барела, въпреки че се очаква производството на САЩ да изпревари Русия още тази година. Повишаващият се американски добив, както и нарастващата продукция в Канада и Бразилия, подкопават усилията на Организацията на страните износители на петрол (ОПЕК), доминирана от Близкия изток, да ограничи доставките и да повиши цените. Много анализатори очакват глобалните пазари на петрол да се отклонят от постигнатото през 2017 г. и началото на тази година, връщайки се до свръхпредлагане през 2018.

Метали

Прогнозите за цените на цветните метали за 2018 г. са с възходящ тренд

По данни на Морган Стенли цената на медта през октомври – декември струва средно 6173 долара за тон, което е със 7% повече от предишната прогноза, а през 2018 г. е за цена от 5339 долара за тон, или подобрение спрямо предишното очакване с 1%. Прогнозата за цената на алуминия е увеличена съответно с 9% - до 2094 долара за тон, или с 5% - до 1984 долара за тон. Средната цена за никела през четвъртото тримесечие е от 10 913 долара за тон, което е с повишение от 3% спрямо предишната оценка, а през 2018 г. - 10 858 долара за тон (+ 1%). Най-значително е подобрението при цинка – с 13% до 2976 долара за тон, както и с 10% за следващата година – до 2701 долара за тон съответно. Сред суровините, които ще са най-търсени през следващите 12 месеца анализаторите включват паладий, уран, платина, злато сребро, никел, алуминий, минерален пясък. Първата позиция заема паладият, поради очакването, че търсенето му ще се увеличи заради голямото търсене от страна на производителите на автомобили, а също и поради геополитическата неопределеност.

Селскостопански продукти

През март 2018 г. се наблюдава успокояване и дори понижение на цените на основните зърнени контракти по световните борси

За периода към 16 март, 2018 г. се наблюдава успокояване и дори понижение на цените на основните зърнени контракти по световните борси, като разбира се, имаше и различия. FOB цената на щатската пшеница се понижи с 8.00 долара до 208.00 щд/тон, във Франция промяната е с плюс 2.00 евро до 167.00 евро/тон. Този път Украйна и Русия не направиха изключение, и цените им бяха съответно минус 3.00 долара до 201 щд/тон за Украйна и минус 2.00 долара до 206 щд/тон за Русия. При царевицата тенденцията в цените стана противоречива – успокояване с минус 4.00 долара в САЩ до 188.00 щд/тон, сериозно повишение в Украйна заради износа с плюс 17.00 долара до 200.00 щд/тон и плюс 2.00 евро във Франция до 165.25 евро/тон. Рапицата в Евпорейския съюз /Euronext/ поевтиня с 1.50 евро до цена от

Март 2018 г.

348.50 евро/тон, а ечемикът във Франция отиде нагоре с 2.00 евро до 172.00 евро/тон. Цената в Ротердам на нерафинираното слънчогледово олио продължи леко да спада с нови 2.50 щд/т и сега цената му е 785.00 щд/тон, а цената на рафинираната захар в Лондон следва тренда надолу с минус нови 7.70 долара до 349.00 щд/тон. В кръг "Зърно" на Софийска стокова борса АД цените на контрактите отбелязват минимални промени. Хлебната пшеница се предлагаше на 290.00-300.00 лв/тон, търсене имаше на 275.00 лв/т, царевичата е близо като цена – 285.00-290.00 лв/тон предлагане и 270.00 лв/тон търсене. При маслодайния слънчоглед предложенията „купува“ са от 530.00 до 545.00 лв/тон, а „продавачите“ остават на 560.00 лв/тон. Всички цени са без ДДС.

БЪЛГАРИЯ

ВЪНШЕН СЕКТОР

Платежен баланс

За януари 2018 г. салдото по текущата сметка е отрицателно, възлиза на 139.6 млн. евро и заема 0.3% от БВП

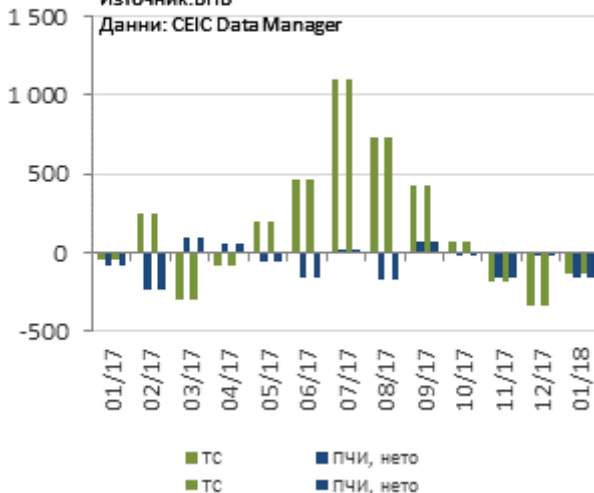
Текущата и капиталова сметка е отрицателна и възлиза на 123.2 млн. евро (0.2% от БВП) при излишък от 36.1 млн. евро (0.1% от БВП) за януари 2017 г. За януари 2018 г. салдото по текущата сметка е отрицателно и възлиза на 139.6 млн. евро (0.3% от БВП) при дефицит от 42.7 млн. евро (0.1% от БВП) за януари 2017. Търговското салдо за януари 2018 г. е отрицателно в размер на 292.5 млн. евро (0.5% от БВП) при дефицит от 154.8 млн. евро (0.3% от БВП) за януари 2017 г. Износът на стоки е 2159.6 млн. евро (4% от БВП) за януари 2018 г., като се повишава с 335.3 млн. евро (18.4%) в сравнение с този за януари 2017 г. (1824.3 млн. евро, 3.6% от БВП). Износът за януари 2017 г. нараства на годишна база с 11%. Вносът на стоки за януари 2018 г. е 2452.1 млн. евро (4.6% от БВП), като нараства с 473 млн. евро (23.9%) спрямо януари 2017 г. (1979.1 млн. евро, 3.9% от БВП). Вносът за януари 2017 г. нараства на годишна база с 21%. Салдото по услугите е положително в размер на 111.8 млн. евро (0.2% от БВП) при положително салдо от 94.5 млн. евро (0.2% от БВП) за януари 2017 г. Салдото по статия Първичен доход (която включва доход, свързан с факторите на производството (работна сила, капитал или земя), данъци върху производството и вноса и субсидии) за януари 2018 г. е положително в размер на 3.2 млн. евро (0.01% от БВП) при отрицателно салдо от 72.7 млн. евро (0.1% от БВП) за януари 2017 г. Салдото по статия Вторичен доход (която отразява преразпределението на доход) е положително в размер на 37.8 млн. евро (0.1% от БВП) при положително салдо от 90.2 млн. евро (0.2% от БВП) за януари 2017 г. Капиталовата сметка е положителна в размер на 16.4 млн. евро (0.03% от БВП) при положителна стойност от 78.8 млн. евро (0.2% от БВП) за януари 2017 г. Финансовата сметка за януари 2018 г. е положителна в размер на 20.4 млн. евро (0.04% от БВП) при отрицателна стойност от 45.9 млн. евро (0.1% от БВП) за януари 2017 г. Салдото по статия Преки инвестиции, представена съгласно изискванията на шестото издание на Ръководство по платежен баланс и международна инвестиционна позиция, е отрицателно в размер на 161.6 млн. евро (0.3% от БВП) при отрицателно салдо от 82.3 млн. евро (0.2% от БВП) за януари 2017 г. Преките инвестиции – активи се понижават с 24.1 млн. евро (0.04% от БВП) при намаление с 21.4 млн. евро (0.04% от БВП) за януари 2017 г. Преките инвестиции – пасиви нарастват със 137.5 млн. евро (0.3% от БВП) при повишение с 60.9 млн. евро (0.1% от БВП) за януари 2017 г. Салдото по статия Портфейлни инвестиции е положително в размер на 73.7 млн. евро (0.1% от БВП) при положителна стойност от 142.9 млн. евро (0.3% от БВП) за януари 2017 г. Портфейлните инвестиции – активи за януари 2018 г. се повишават със 156.9 млн. евро (0.3% от БВП) при увеличение със 144.8 млн. евро (0.3% от БВП) за януари 2017 г. Портфейлните инвестиции – пасиви за януари 2018 г. нарастват с 83.3 млн. евро (0.2% от БВП) при повишение с 1.9 млн. евро за януари 2017 г. Салдото по статия Други инвестиции е положително в размер на 1462.8 млн. евро (2.7% от БВП) при положително салдо от 666.9 млн. евро (1.3% от БВП) за януари 2017 г. Други инвестиции – активи се повишават с 1349.1 млн. евро (2.5% от БВП) при увеличение с 489.2 млн. евро (1% от БВП) за януари 2017 г. Други инвестиции – пасиви за януари 2018 г. се понижават със 113.7 млн. евро (0.2% от БВП) при намаление със 177.7 млн. евро (0.4% от БВП) за януари 2017 г. Резервните активи на БНБ се понижават с 1358.5 млн. евро (2.5% от БВП) през отчетния месец при намаление със 773 млн. евро (1.5% от БВП) за януари 2017 г. Статия Грешки и пропуски, нето е положителна в размер на 143.6 млн. евро (0.3% от БВП) при отрицателна стойност от 82 млн. евро (0.2% от БВП) за януари 2017 г.

Платежен баланс

EUR млн.

Източник: БНБ

Данни: CEIC Data Manager

Преки чуждестранни инвестиции

През януари 2018 г. ПЧИ в България възлизат на 158.8 млн. евро и заемат 0.3% от БВП

По предварителни данни на БНБ преките инвестиции в страната за януари 2018 г., отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, възлизат на 158.8 млн. евро (0.3% от БВП), като са по-високи с 62.4 млн. евро (64.7%) спрямо януари 2017 г. (96.5 млн. евро, 0.2% от БВП). Дяловият капитал (преведени/изтеглени парични и апортни вноски на нерезиденти в/от капитала и резервите на български дружества, както и постъпления/плащания по сделки с недвижими имоти в страната) възлиза на 19.9 млн. евро за януари 2018 г. Той е по-голям с 15.2 млн. евро от дяловия капитал за януари 2017 г. (в размер на 4.7 млн. евро). Нетните постъпления от инвестиции на чуждестранни лица в недвижими имоти са 0.3 млн. евро, при 0.8 млн. евро за януари 2017 г. По страни, най-голям дял в инвестициите в недвижими имоти имат Русия (0.3 млн. евро, 95.3% от общия размер за януари 2018 г.) и Кипър (0.1 млн. евро, 20.5% от общия размер за периода). За януари 2018 г. подстатия Дългови инструменти (промяната в нетните задължения между дружествата с чуждестранно участие и преките чуждестранни инвеститори по финансови, облигационни и търговски кредити) е в размер на 139 млн. евро, при 61.9 млн. евро за януари 2017 г. Най-големите нетни преки инвестиции в страната за януари 2018 г. са от Великобритания (58.8 млн. евро), Холандия (20.8 млн. евро) и Германия (20.1 млн. евро).

Преки инвестиции:
EUR млн. Януари 2017/2018

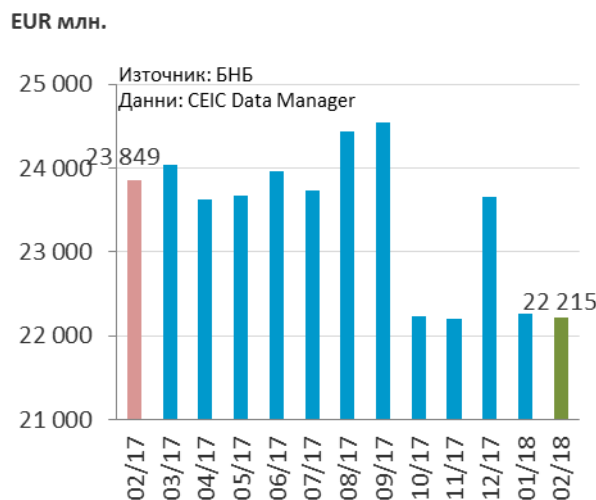

Международни резерви

Към края на февруари 2018 г. международните резерви на БНБ са в размер на 22,2 млрд. евро и намаляват с 0,2% на месечна база и с 6,9% на годишна база

По данни на БНБ към края на февруари 2018г. международните резерви на БНБ са в размер на 22,2 млрд. лева и намаляват с 0,2% на месечна база и с 6,9% на годишна база. Паричните средства и предоставени депозити в чуждестранна валута са в размер на 16,5 млрд. лева и намаляват с 0,4 % на месечна база и със 7,9% на годишна база. Вложенията в монетарно злато нарастват с 0,2% на месечна база до 2,7 млрд. лева. На годишна база те отчитат спад от 1,3%. Инвестициите в ценни книжа са в размер на 24,2 млрд. лева и отчитат ръст от 2,8% на месечна база и спад от 6,3% на годишна база. От гледна точка на пасивите, парите извън банки са на ниво от 15 млрд. лева и отчитат месечен спад от 0,4% и ръст от 9,6% на годишна база. Задълженията към банки са в размер на 11,7 млрд. лева и намаляват с 1,3% на месечна база и с 19,8% на годишна база. Задълженията към правителството са в размер на 9,6 млрд. лева и нарастват с 1,2% на месечна база, като намаляват със 17% на годишна база. Задълженията към други депозанти намаляват с 0,9 % на месечна база при ръст от 124 % на годишна база. Депозитът на управление „Банково“ е в размер на 5,6 млрд. Международната ликвидна позиция на България, измерена посредством съотношението на чуждестранните резерви към краткосрочния външен дълг е висока, въпреки лекото намаляване до 289 % в края на януари 2018 г. спрямо 314 % в края на декември 2017 г. и 319.2 % в края на януари 2017 г.

Чуждестранни резерви

РЕАЛЕН СЕКТОР

По предварителни данни на НСИ растежът на БВП за 2017 г. е 3,6%. Министерство на финансите очаква ръст от 3,9% за 2018 г.

Сезонно изгладените данни за БВП по предварителни оценки показват растеж от 3,5% през четвъртото тримесечие на 2017 г. спрямо съответното тримесечие на предходната година. През четвъртото тримесечие на 2017 г. брутният вътрешен продукт (БВП) възлиза на 27 427 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 14 023 млн. евро, като на човек от населението се падат 1 982 евро. Сезонно изгладените данни показват растеж от 3,5% на БВП през четвъртото тримесечие на 2017г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и 0,7% спрямо трето тримесечие на 2017 година. През 2017 г. БВП възлиза на 98 631 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 50 429 млн. евро, като на човек се падат 7 099 евро. БВП за 2017 г. по предварителни данни нараства в реално изражение с 3,6% спрямо 2016 година. БВП нараства с 3,5% през четвъртото тримесечие на 2017 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година. През четвъртото тримесечие на 2017 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност се увеличава с 3,7%. Динамиката на брутната добавена стойност се определя от регистрирания растеж в: Строителство - със 7,0%, Операции с недвижими имоти - с 6,9%, Финансови и застрахователни дейности - с 4,1%, Промисленост - с 3,5%, Професионални дейности и научни Изследвания; административни и спомагателни дейности - с 3,2%, Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство - с 2,8%, държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и Социална работа - с 2,5%, и Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения - с 2,1%. По отношение на компонентите на крайното използване принос за реалното увеличаване на БВП има нарастването на индивидуалното потребление - с 3,6%, и на колективното - с 1,7%. Бруто образуването на основен капитал нараства с 4,5%. Вносът и износът на стоки и услуги отбелязват ръст съответно с 8,3 % 2,0 % спрямо съответното тримесечие на предходната година. БВП за 2017 г., получен като сума от тримесечни данни, нараства в реално изражение с 3,6% спрямо 2016 година. За 2017 г. БВП достига номинален стойностен обем от 98 631 млн. лв. Преизчислен в щатски долари при средно годишен валутен курс от 1.73478 лв. за щатски долар, БВП възлиза на 56 855 млн. долара. На човек от населението се падат 13 884 лв. от обема на показателя, или 8 004 долара. Преизчислен в евро, БВП е съответно 50 429 млн. евро, като на човек от населението се падат 7 099 евро. Брутната добавена стойност възлиза на 85413 млн. лева. Реалният Стойностен обем на показателя е с 3,7% по-висок в сравнение с този, достигнат през 2016 година. Индустиалният сектор създава 28,3% от добавената стойност на икономиката, което запазва дела му в сравнение с 2016 година. Секторът на услугите създава 67,4%, а аграрният сектор – 4,3% от добавената стойност, при съответно 67,0 и 4,7% през 2016 година.

Междувременно, МФ публикува своята актуализирана пролетна прогноза. Очаква се ръстът на БВП да се ускори до 3.9% през 2018 г., като вътрешното търсене ще продължи да бъде водещо. Частното потребление слабо ще се ускори, подкрепено от подобреното доверие на потребителите и реалното увеличение на разполагаемия доход на домакинствата. Същевременно, инвестиционната активност ще бъде движена основно от повишението на публичните инвестиции. Очакванията са за ускорение на общия износ поради по-ниската база от предходната година и очакваната благоприятна динамика през 2018 г., което заедно с повишените растежи на вътрешното търсене ще подкрепи нарастването на вноса. В резултат се очаква отрицателният принос на нетния износ към БВП да нарасне. Темповете на растеж на БВП ще останат сравнително високи през целия прогнозен период. Икономическата активност слабо ще се забави до 3.8% през 2019 г., поради низходящата динамика при вътрешното търсене и ще достигне 3.7% в периода 2020–2021 г. Вътрешното търсене ще остане водещо за растежа на БВП по линия както на потреблението, така и на инвестициите. Докато инвестиционната активност се очаква умерено да нарасне, по-ниският прираст на заетостта и реалните доходи ще се отрази в леко забавяне на растежа на частното потребление. Очаква се негативният ефект върху БВП по линия на нетния износ да се свие до около 0.8 пр.п. през 2020 и 2021 г. През 2017 г. растежът на заетостта бе по-висок от очаквания, но това не доведе до съществено ревизиране на оценките за динамиката на заетите в средносрочен хоризонт, поради значителното влияние на селското стопанство. В средносрочен план, ограниченията от страна на предлагането на труд и негативното демографско развитие ще се отразят в забавяне на растежа на заетите до преустановяването му през 2021 г. Очакванията за инфлацията са повишени за целия прогнозен период предвид отчетената динамика през 2017 г. и първите два месеца на 2018 г., както и актуализираните допускания за международните цени на храните и суровия петрол. Кредитирането за частния сектор ще продължи да се ускорява до края на прогнозния период, като очакванията за неговия растеж са занижени в сравнение с есенната прогноза предвид по-бавното възстановяване на кредита за нефинансови предприятия. Рисковете пред реализирането на прогнозата продължават да са свързани основно с развитието на външната среда и динамиката на международните цени, както и неблагоприятните демографски тенденции в страната.

Пролетна Макроикономическа прогноза на МФ	2016 (о)	2017 (о)	2018 (п)	2019 (п)	2020 (п)	2021(п)
Международна среда						
Световна икономика (реален растеж, %)	3.2	3.7	3.9	3.9	3.9	3.7
Европейска икономика - ЕС 28 (%)	2	2.4	2.3	2.1	1.9	1.8
Валутен курс (щатско долара/евро)	1.1	1.13	1.23	1.23	1.23	1.23
Цена на петрол "Брент" (щатски долар/барел)	44	54.4	64	59.8	57	55.5
Цена на неенергийни суровини (в щатски долари, %)	-2.6	4.9	5.5	1.1	-0.6	-0.3
Брутен вътрешен продукт (БВП)						
БВП (млн. лева)	94 130	98 631	104 674	111 145	117 890	124 919
БВП (реален растеж %)	3.9	3.6	3.9	3.8	3.7	3.7
Потребление (%)	3.3	4.5	5	4.9	3.9	3.8
Брутообразуване на основен капитал (%)	-6.6	3.8	10.1	6.6	6.9	7
Износ на стоки и услуги (%)	8.1	4	4.9	4.9	4.7	4.6
Внос на стоки и услуги (%)	4.5	7.2	8.1	7	5.9	5.8
Пазар на труда и цени						
Заетост (ЕСС 2010,%)	0.5	1.8	0.6	0.3	0.2	0
Коефициент на безработица (НРС, %)	7.6	6.2	5.9	5.7	5.5	5.4
Компенсации на един нает (%)	5.8	7.5	7.4	6.9	6.5	6.3
Дефлатор на БВП (%)	2.2	1.2	2.1	2.3	2.3	2.2
Средногодишна инфлация (ХИПЦ, %)	-1.3	1.2	1.8	2	2.1	2.1
Платежен баланс						
Текуща сметка (% от БВП)	5.3	3.9	1.7	1.2	0.8	0.2
Търговски баланс (% от БВП)	-2	-4	-5.7	-6.3	-6.5	-6.8
Преки чуждестранни инвестиции (% от БВП)	2.2	2.7	2.7	2.7	2.8	2.8
Паричен сектор						
МЗ (широки пари,%)	7.6	7.7	7.9	8	8.1	8.1
Вземания от фирми (%)	1.6	3.8	5	5.7	6.2	6.4
Вземания от домакинства (%)	2	6	4.8	5	5.5	6.2

Източник: МФ

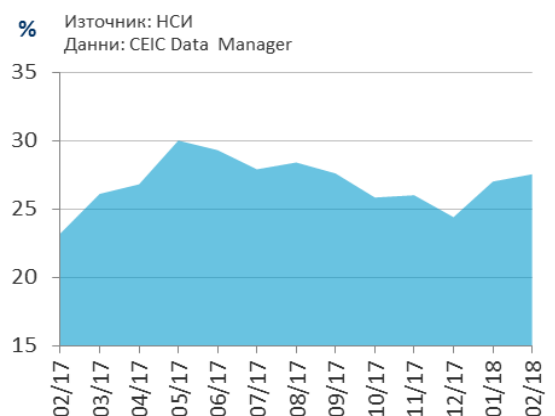
Бизнес климат

През февруари 2018 г. общият показател на бизнес климата се покачва с 0.5 пункта в сравнение с предходния месец и достига 27,5%. Подобрене на стопанската конюнктура е регистрирано в строителството, докато в промишлеността се наблюдава леко понижние. В търговията на дребно и сектора на услугите показателят запазва приблизително нивото си от януари

Промишленост. Съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ намалява с 0.5 пункта което се дължи главно на по резервираните очаквания на мениджърите за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца. Анкетата регистрира намаление на осигуреността на производството с поръчки, което е съпроводено и с понижени очаквания за дейността през следващите три месеца. Несигурната икономическа среда и недостигът на работна сила остават основните пречки за развитието на бизнеса, посочени съответно от 43.4 и 30.3% от предприятията. По отношение на продажните цени в промишлеността мениджърите очакват запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

Строителство. През февруари съставният показател „бизнес климат в строителството“ нараства с 3.6 пункта главно поради подобрените очаквания на строителните предприемачи за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца. Същевременно и Прогнозите им по отношение на строителната активност през следващите три месеца са по оптимистични, което според тях ще доведе до допълнително наемане на

Общ показател на бизнес климата

Март 2018 г.

персонал. Несигурната икономическа среда продължава да е основният фактор, затрудняващ в най-голяма степен дейността на предприятията. На второ и трето място са конкуренцията в бранша и недостигът на работна сила, макар че анкетата отчита намаление на неблагоприятното им влияние. Относно продажните цени в строителството преобладаващите очаквания на мениджърите са те да останат без промяна през следващите три месеца.

Търговия на дребно. Съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно“ запазва нивото си от януари. Мненията на търговците на дребно относно обема на продажбите през последните три месеца са по-резервирани, докато прогнозите им за продажбите и поръчките към доставчиците през следващите три месеца са по-благоприятни. Най-сериозните затруднения за бизнеса остават конкуренцията в бранша, недостатъчното търсене и несигурната икономическа среда, като през последния месец се наблюдава засилване на негативното въздействие на втория фактор. По отношение на продажните цени по - голяма част от търговците предвиждат те да запазят своето равнище през следващите три месеца.

Услуги. През февруари съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите“ остава приблизително на нивото си от предходния месец. Оценките и очакванията на мениджърите за бизнес състоянието на предприятията се изместват към по - умерените мнения. Същевременно и прогнозите им за търсенето на услуги през следващите три месеца са благоприятни. Основните пречки за дейността в сектора продължават да са свързани с конкуренцията в бранша и несигурната икономическа среда. Преобладаващите очаквания на мениджърите относно продажните цени са те да останат без промяна през следващите три месеца.

Индекс на промишлено производство

През януари 2018 г. промишленото производство в България нараства с 0,3% на месечна база и с 3,5% на годишна база

По предварителни данни на НСИ през януари 2018 г. индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни, нараства с 0,3% в сравнение с декември 2017 година. През януари 2018 г. при календарно изгладения индекс на промишленото производство е регистриран ръст от 3,5% спрямо съответния месец на 2017 година. На годишна база ръст на промишленото производство, изчислен от календарно изгладените данни, е отчетен в преработващата промишленост - с 10,3%, а спад е регистриран в Производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 8,7%, и в добивната промишленост - с 4,6%. По - значително увеличение в преработващата промишленост спрямо предходната година се наблюдава при : ремонта и инсталирането на машини и оборудване с 28,8%, производството на изделия от други неметални минерални суровини - с 28,3%, производството на превозни средства, без автомобили - с 25,2%, Производството на метални изделия, без машини и оборудване - с 20,8%. Намаление е отчетено при: производството на тютюневи изделия - с 39,3 %, производството на облекло - с 9,8%, обработката на кожи; производството на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм - с 3,9%.

Търговия на дребно

През януари 2018 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ нараства с 0,2% на месечна база и с 4,4% на годишна база

По предварителни сезонно изгладени данни на НСИ през януари 2018 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени нараства с 0,2% спрямо предходния месец. През януари 2018 г. оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, бележи ръст от 4,4% в сравнение със същия месец на предходната година. През януари 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 г. оборотът нараства по - значително при: търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 5,7%, търговията на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита и търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки

- по 5,5%, и търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет – с 4,8%. Спад е регистриран само при търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожни изделия - с 10,1%.

Строителство

През януари 2018 г. строителното производство в България нараства с 5,1% на месечна база и с 24,2% на годишна база

По предварителни данни през януари 2018 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 5,1% над равнището от предходния месец. През януари 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция се увеличава с 24,2%. През януари 2018 г. индексът на произведената строителна продукция, изчислен от сезонно изгладени данни е над равнището от предходния месец, като нарастването на продукцията от сградното строителство е с 5,3%, а от гражданското/инженерното строителство - с 4,8%. На годишна база ръстът на строителната продукция през януари 2018 г., изчислен от календарно изгладени данни, се определя от положителния темп при сградното строителство, където увеличението е с 31,6%, а при гражданското/инженерното – с 15,5%.

Туризм

През февруари 2018 г. посещенията на чужденци в България са 457.4 хил., или с 4.9% повече в сравнение с февруари 2017 година

През януари 2018 г. в страната са функционирали 1 894 места за настаняване с над 10 легла - хотели, мотели, къмпинги, хижи и други места за краткосрочно настаняване. Броят на стаите в тях е 56,2 хил., а на леглата – 124,0 хиляди. В сравнение с януари 2017 г. общият брой на местата за настаняване, функционирали през периода, се увеличава с 5,4%, а на леглата в тях - с 3,7%. Общият брой на нощувките във всички места за настаняване, регистрирани през януари 2018 г., е 910,0 хил., или с 13,5% повече в сравнение със същия месец на предходната година. Приходите от нощувки през януари 2018 г. достигат 50,0 млн. лв., или с 20,2% повече в сравнение с януари 2017 година. Пътуванията на български граждани в чужбина през февруари 2018 г. са 379,5 хил., или с 3,5% над регистрираните през февруари 2017 година. Най-голям относителен дял от общия брой пътувания на български граждани в чужбина през февруари 2018 г. формират пътуванията с други цели (гостуване, обучение, посещение на културни и спортни мероприятия) – 49,7%, следвани от пътуванията със служебна цел – 27,6%, и пътуванията с цел почивка и екскурзия – 22,7%. През февруари 2018 г. посещенията на чужденци в България са 457,4 хил., или с 4,9% повече в сравнение с февруари 2017 година. През февруари 2018 г. преобладава делът на посещенията с цел почивка и екскурзия – 42,2%, следвани от посещенията с други цели – 37,7%, и със служебна цел – 20,1%.

Общо пристигащи/заминаващи

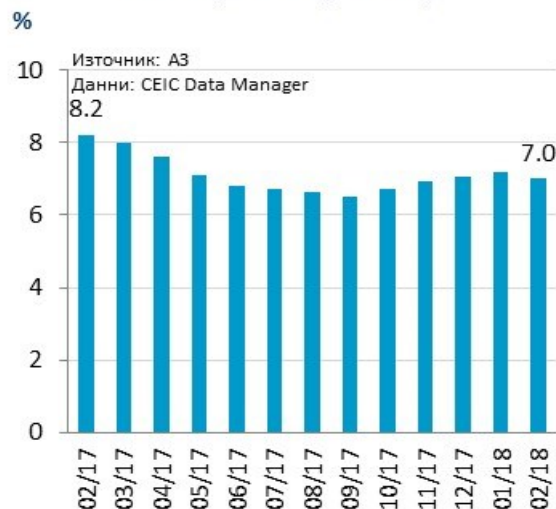

Безработица

През февруари 2018 г. регистрираната безработица в България е 7% и намалява с 1,2 процентни пункта на годишна база

По данни на Агенцията по заетостта нивото на регистрираната безработица през февруари се е понижило до 7%, като намалението е с 0,2 процентни пункта спрямо януари 2018 г. На годишна база се наблюдава значително свиване на безработицата – с 1,2 процентни пункта. Общо 230 611 са били безработните, регистрирани в бюрата по труда през февруари, като броят им намалява с 2,8% на месечна база. Сравнението с година по-рано пък показва, че те намаляват с 14,5%. Новорегистрираните безработни през миналия месец февруари са били общо 20 260 лица. От тях 839 са били неактивни, не са работили, не са учили и не са си търсили работа. От началото на годината медиаторите и техните партньори са активирали 12 597 лица. Дейността на бюрата

Равнище на безработица

Март 2018 г.

по труда е насочена и към заети, учащи и пенсионери, като през месеца 400 лица от тази категория са извършили регистрация като търсещи работа лица, напомнят оттам. Данните за февруари 2018 г. показват, че на работа са постъпили 18 145 лица. Значителен е дялът на устроените в реалната икономика – над 86% от общо постъпилите на работа. В резултат на изпълнение на активните мерки за насърчаване на заетостта сред безработните, през месеца в субсидирана заетост са включени общо 2 437 лица, в т.ч. 1 336 по схеми на ОП “Развитие на човешките ресурси”, 1 038 лица по други програми и 63 – по различни мерки.

Доходи, разходи и потребление на домакинствата

През четвърто тримесечие 2017 г. общите разходи на работодателите за един отработен час от наетите от тях лица нарастват с 12.2% на годишна база

По предварителни данни на Националния статистически институт през четвъртото тримесечие на 2017 г. общите разходи на работодателите за един отработен час от наетите от тях лица нарастват с 12.2% спрямо четвъртото тримесечие на 2016 година. Увеличението в индустрията е с 11.7%, в услугите - с 11.8%, и в строителството - с 11.9%. По икономически дейности през четвъртото тримесечие на 2017 г. най-висок ръст на общите разходи за труд спрямо същия период на предходната година е регистриран в икономическите сектори „Образование“ - с 20.2%, „Други дейности“ - с 19.1%, и „Административни и спомагателни дейности“ - с 15.0%. Най-нисък ръст на общите разходи за труд е регистриран в икономическите сектори „Култура, спорт и развлечения“ - с 1.1%, „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“ - с 3.7%, и „Финансови и застрахователни дейности“ - с 6.9%. През четвъртото тримесечие на 2017 г. спрямо четвъртото тримесечие на 2016 г. разходите за възнаграждение за един отработен час се увеличават с 12.0%, а другите разходи (извън тези за възнаграждения) - с 13.2%. По икономически сектори изменението на разходите за възнаграждения спрямо същия период на предходната година варира от 1.0% за „Култура, спорт и развлечения“ до 20.1% за „Образование“.

Инфлация

През февруари 2018 г. инфлацията в България нараства с 0,3% на месечна база и с 2% на годишна база

Индексът на потребителските цени за февруари 2018 г. спрямо януари 2018 г. е 100,3%, т.е. месечната инфлация е 0,3%. Инфлацията от началото на годината (февруари 2018 г. спрямо декември 2017 г.) е 0,6 %, а годишната инфлация за февруари 2018 г. спрямо февруари 2017 г. е 2,0%. Средногодишната инфлация за периода март 2017 - февруари 2018 г. спрямо периода март 2016 - февруари 2017 г. е 2,1%. Хармонизиранят индекс на потребителските цени за февруари 2018 г. спрямо януари 2018 г. е 100,2%, т.е. месечната инфлация е 0,2 %. Инфлацията от началото на годината (февруари 2018 г. спрямо декември 2017 г.) е 0,4%, а годишната инфлация за февруари 2018 г. спрямо февруари 2017 г. е 1,5%. Средногодишната инфлация за периода март 2017 – февруари 2018 г. спрямо периода март 2016 - февруари 2017 г. е 1,3%.

Равнище на безработица

Общ индекс на цените на производител в промишлеността

Общият индекс на цените на производител през януари 2018 г. нараства с 0.8% в сравнение с предходния месец и с 4.1% спрямо януари 2017 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през януари 2018 г. нараства с 1.0% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 5.6%

Общият индекс на цените на производител през януари 2018 г. нараства с 0,8% спрямо предходния месец. По-високи цени са регистрирани при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 2,3%, в преработващата промишленост - с 0,6%, а в добивната промишленост е отчетено намаление с 2,5%. По - съществено покачване на цените в преработващата промишленост се наблюдава при производството на основни метали – с 2,2%, както и при производството на компютърна техника, електронни и оптични продукти – с 1,7%, а спад е отчетен при производст-

вото на тютюневи изделия - с 5,6%, производството на каучук и пластмаси - с 1,0%, и при печатната дейност и възпроизвеждането записани носители - с 0,5%. Общият индекс на цените на производител през януари 2018 г. нараства с 4,1% в сравнение със същия месец на 2017 година. Увеличение на цените е отчетено при: производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ с 12,2%, преработващата промишленост - с 2,0%, и добивната промишленост - с 1,7%. В преработващата промишленост по съществено увеличение на цените се наблюдава при производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 6,6%, при производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 5,8%, както и при производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 4,9%, а намаление е регистрирано при производството на тютюневи изделия - с 3,5%, и при производството на превозни средства, без автомобили - с 2,5%.

Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през януари 2018 г. нараства с 1,0% спрямо предходния месец. Увеличение на цените е отчетено при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 2,2% в преработващата и в добивната промишленост - по 0,4%. В преработващата промишленост увеличение на цените спрямо предходния месец се наблюдава при производството на основни метали - с 2,1%, и при производството на лекарствени вещества и продукти - с 1,4%, а намаление е отчетено при производството на тютюневи изделия - с 6,9%, и при производството на изделия от каучук и пластмаси - с 0,8%. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през януари 2018 г. нараства с 5,6% в сравнение със същия месец на 2017 година. Увеличение на цените е регистрирано при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 12,1%, в добивната промишленост - с 4,3%, и в преработващата промишленост - с 1,9%. По-високи Цени в преработващата промишленост спрямо януари 2017г. са отчетен и при: производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 6,9%, производството на основни метали - с 6,3%, и производството на химични продукти - с 5,3%. Намаление на цените се наблюдава при производството на тютюневи изделия - с 2,9%, и при производството на компютърна техника, електронни и оптични продукти - с 1,1%.

Индекси на цените на производител на международния пазар. Индексът на цените на производител на международния пазар през януари 2018 г. нараства с 0,5% в сравнение с предходния месец. В преработващата промишленост е отчетен ръст на цените с 0,8%. По-съществено покачване е отчетено при производството на компютърна техника електронни и оптични продукти - с 2,5%, и при производството на основни метали - с 2,3%, а спад се наблюдава при производството на тютюневи изделия - с 2,1%, и при производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 1,5%. Индексът на цените на производител на международния пазар през януари 2018 г. нараства с 2,1% в сравнение със същия месец на 2017 година. В преработващата промишленост увеличението на цените е с 2,0%. По-високи цени са отчетен и при: производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 13,0%, производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 6,2%, и производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 5,1%. Намаление на цените се наблюдава при производството на тютюневи изделия - с 4,9%, и при производството на превозни средства, без автомобили - с 4,2%

ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Бюджетно салдо

През януари 2018 г. салдото по КФП на касова основа за месец януари 2018 г. е положително в размер на 1 162,4 млн. лв. и заема 1,1 % от прогнозния БВП

По данни на МФ салдото по КФП на касова основа за месец януари 2018 г. е положително в размер на 1 162,4 млн. лв. (1,1 % от прогнозния БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 1 243,0 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 80,6 млн. лева. За сравнение за януари 2017 г. бе отчетен излишък по КФП в размер на 884,2 млн. лв. (0,9 % от БВП). Основните фактори за формиране превишението на приходите над разходите през месец януари са добрите параметри по изпълнението на данъчните и осигурителните приходи по националния бюджет.

Постъпилите приходи и помощи по КФП за месец януари 2018 г. са в размер на 3 706,3 млн. лв. или 9,7 % от годишните разчети. Съпоставени със същия период на предходната година, данъчните и неданъчните приходи нарастват с 505,3 млн. лв. (15,8 %), докато постъпленията от помощи са по-ниски. Общата сума на данъчните постъпления, вкл. приходите от осигурителни вноски, възлиза на 3 346,3 млн. лв., което представлява 10,7 % от планираните за годината приходи. Съпоставено с данните за месец януари 2017 г. данъчните постъпления нарастват номинално с 16,1 % (464,3 млн. лева). Приходите от преки данъци са в размер на 405,4 млн. лв. или 7,0 % от предвидените в разчетите за годината, като спрямо същия период на предходната година нарастват със 123,1 млн. лева (43,6 %). Приходите от косвени данъци са в размер на 2 160,0 млн. лв., което е 14,3 % от разчетите за годината. Съпоставено с данните за януари 2017 г., постъпленията в групата нарастват с 222,2 млн. лв. (11,5 %). Постъпленията от ДДС са в размер на 1 430,6 млн. лв. или 14,6 % от планираните. Съпоставени със същия период на предходната година, приходите от ДДС нарастват със 154,9 млн. лв. (12,1 %). Размерът на невъзстановения ДДС към 31.01.2018 г. е 58,5 млн. лева. Приходите от акцизи възлизат на 699,9 млн. лв. (13,6 % от разчетените за годината). Постъпленията от мита са 23,1 млн. лв. или 12,2 % спрямо разчета за годината. Постъпленията от други данъци (вкл. имуществени данъци и др. данъци по ЗКПО) са в размер на 66,8 млн. лв. или 6,1% изпълнение на годишните разчети. Приходите от социално и здравноосигурителни вноски са 714,1 млн. лв., което представлява 7,8 % от разчетените за годината. Съпоставено със същия период на предходната година, приходите от осигурителни вноски нарастват номинално със 17,2 % (104,8 млн. лева). Неданъчните приходи са в размер на 347,8 млн. лв., което представлява 7,4 % изпълнение на годишните разчети. Приходите от помощи са в размер на 12,3 млн. лв. или 0,5 % от планираните за годината. Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) за януари 2018 г. възлизат на 2 543,9 млн. лв., което е 6,5 % от годишните разчети. За сравнение, разходите по КФП за същия период на 2017 г. бяха в размер на 2 454,6 млн. лева. Нарастването на разходите спрямо същия период на 2017 г. е основно поради по-високия размер на социалните плащания, свързан с базов ефект при разходите за пенсии от увеличението им от юли 2017 г. и увеличението на две стъпки през 2017 г. на размера на минималната пенсия (от юли и октомври), по-високи разходи за персонал, основно поради увеличението на възнагражденията на педагогическия персонал в системата на средното образование и други. Нелихвените разходи са в размер на 2 366,3 млн. лв., което представлява 6,3 % от годишните разчети. Текущите нелихвени разходи за януари 2018 г. са в размер на 2 262,8 млн. лв. (7,3 % от разчета за годината), капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 101,3 млн. лв. (1,6 % от разчетите към ЗДБРБ за 2018 г.). Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 2,2 млн. лв. (15,6 % от разчета за годината). Лихвените плащания са в размер на 93,5 млн. лв. или 12,9 % от планираните за 2018 година. Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 31.01.2018 г. от централния бюджет възлиза на 84,0 млн. лв., което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС. Размерът на фискалния резерв към 31.01.2018 г. е 11,2 млрд. лв., в т.ч. 9,8 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 1,4 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

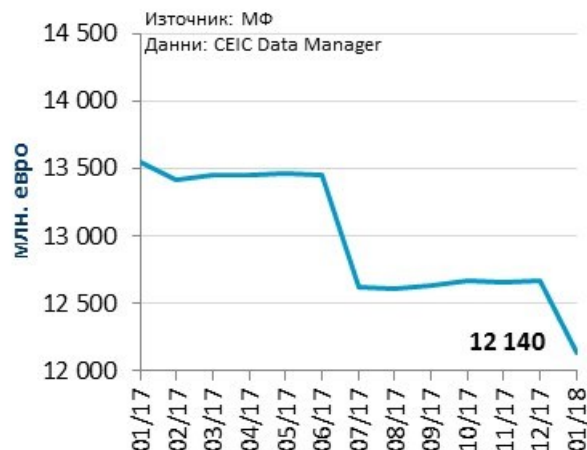
Държавен дълг

През януари 2018 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 12 139,6 млн. евро и заема 22,5% от БВП

По данни на МФ дългът на подсектор „Централно управление“ към края на януари 2018 г. възлиза на 12 139,6 млн. евро. Дългът намалява приблизително с 527,5 млн. евро спрямо края на 2017 г., което се дължи на извършените през месеца погашения по ДЦК, емитирани на вътрешния пазар. Вътрешните задължения са 2 940,1 млн. евро, а външните 9 199,5 млн. евро. В края на отчетния период съотношението на дълга на подсектор „Централно управление“ към брутният вътрешен продукт (БВП)[2] възлиза на 22,5 %, като делът на вътрешния дълг е 5,4 %, а на външния дълг – 17,1 %. В структу-

рата на дълга на подсектор „Централно управление“ в края на периода вътрешните задължения заемат дял от 24,2 %, а външните – от 75,8 %. Среднопретегленият лихвен процент на дълга за периода 01.01.2018-31.01.2018 г. възлиза на 2,70 %, като намалява с 12 б. т. спрямо същия период на 2017 г. (2,82 %). Гарантираният дълг на подсектор „Централно управление“ към 31 януари 2018 г. е в размер на 371,8 млн. евро. Вътрешните гаранции са 35,1 млн. евро, а външните -336,7 млн. евро. Съотношението гарантиран дълг на подсектор „Централно управление“/БВП е в размер на 0,7 %. Съгласно водения от МФ, на основание на чл. 38, ал. 1 от Закона за държавния дълг (ЗДД), официален регистър на държавния и държавногарантирания дълг, държавният дълг към края на януари 2018 г. достига до 11 487,7 млн. евро или 21,3 % от brutния вътрешен продукт (БВП). Вътрешните задължения са в размер на 2 886,9 млн. евро, а външните – в размер на 8 600,8 млн. евро. Държавногарантираният дълг през януари 2018 г. възлиза на 1 018,8 млн. евро. Вътрешните гаранции са 35,2 млн. евро, а съотношението държавногарантиран дълг/БВП - 1,9 %.

Дълг подсектор "Централно управление"

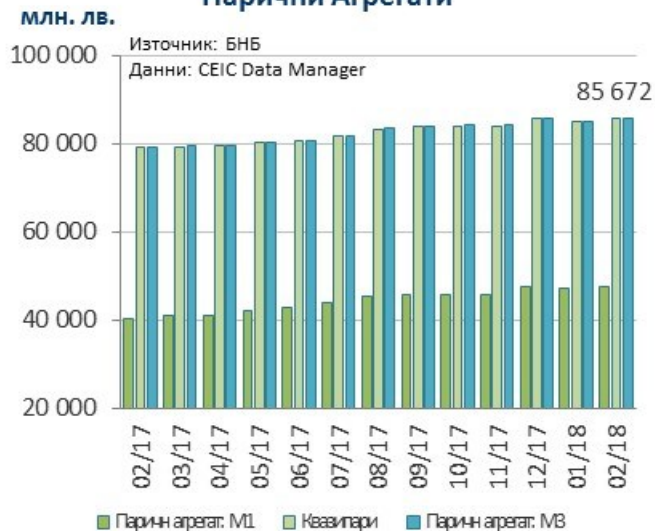

ПАРИЧЕН СЕКТОР

Към края на януари 2018 г. широките пари на БНБ са в размер на 85,2 млрд. лева и нарастват със 7,7% на годишна база и заемат 81,2% от БВП. За същия период вътрешният кредит е в размер на 53,7 млрд. лева и нараства с 6,4% на годишна база

По данни на БНБ през януари 2018 г. широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават на годишна база със 7,7% при годишно нарастване от 7,7% през декември 2017 година. В края на януари 2018 г. широките пари са 85,201 млрд. лв. (81,2% от БВП) при 85,728 млрд. лв. към декември 2017 г. (86% от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат М1, се увеличава през януари 2018 г. с 16,9% на годишна база (16,9% годишен ръст през декември 2017 година). В края на януари 2018 г. депозитите на неправителствения сектор са 71,769 млрд. лв. (68,4% от БВП), като годишното им увеличение е 5,9% (6,2% годишно повишение през декември 2017 година). Депозитите на Нефинансови предприятия са 21,689 млрд. лв. (20,7% от БВП) в края на януари 2018 година. В сравнение със същия месец на 2017 г. те се увеличават с 14,5% (13,8% годишно повишение през декември 2017 година). Депозитите на финансовите предприятия намаляват с 28% на годишна база през януари 2018 година (26,9% годишно понижение през декември 2017 г.) и в края на месеца достигат 2,490 млрд. лв. (2,4% от БВП). Депозитите на Домакинства и НТООД са 47,591 млрд. лв. (45,4% от БВП) в края на януари 2018 година. Те се увеличават с 4,8% спрямо същия месец на 2017 г. (5,4% годишно нарастване през декември 2017 година). Нетните вътрешни активи са 52,857 млрд. лв. в края на януари 2018 година. Те се увеличават със 7,8% спрямо същия месец на 2017 г. (8% годишно повишение през декември 2017 година). В края на месеца основният им компонент – вътрешният кредит, възлиза на 53,702 млрд. лв. и нараства спрямо януари 2017 г. с 6,4% (6,7% годишно увеличение през декември 2017 година). През януари 2018 г. вземанията от неправителствения сектор се увеличават с 4,6%, достигайки 54,270 млрд. лв. (4,5% годишно увеличение през декември 2017 година). В края на януари 2018 г. кредитите за неправителствения сектор са 53,140 млрд. лв. (50,7% от БВП) при 52,926 млрд. лв. към декември 2017 г. (53,1% от БВП). През януари 2018 г. те се увеличават на годишна база с 4,8% (4,7%

Парични Агрегати

годишно повишение през декември 2017 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно от нетните продажби на кредити от Други парично-финансови институции (Други ПФИ), чиито обем за последните дванадесет месеца е 52,9 млн. лева. На годишна база продадените кредити⁸ от Други ПФИ са 123,9 млн. лв. (в т. ч. 1,3 млн. лв. през януари 2018 година), а обратно изкупените кредити – 71 млн. лв. (в т. ч. 10,3 млн. лв. през януари 2018 година). Кредитите за Нефинансови предприятия нарастват с 1,6% на годишна база през януари 2018 г. (1,6% годишно повишение през декември 2017 г.) и в края на месеца достигат 31,097 млрд. лв. (29,6% от БВП). Кредитите за Домакинства и НТООД са 19,741 млрд. лв. (18,8% от БВП) в края на януари 2018 година. Спрямо същия месец на 2017 г. те се увеличават с 6,1% (6% годишно повишение през декември 2017 година). В края на януари 2018 г. жилищните кредити са 9,506 млрд. лв. и нарастват на годишна база с 8,2% (7,4% годишно увеличение през декември 2017 година). Потребителските кредити възлизат на 7,774 млрд. лв. и се увеличават с 6,5% спрямо януари 2017 г. (5,8% годишно повишение през декември 2017 година). На годишна база другите кредити⁹ се увеличават с 3,3% (15% годишно повишение през декември 2017 г.), като достигат 1,204 млрд. лева. Кредитите, предоставени на финансови предприятия, са 2,301 млрд. лв. (2,2% от БВП) в края на януари 2018 година. В сравнение с януари 2017 г. те се увеличават с 53% (54,1% годишно повишение през декември 2017 година).

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

През февруари 2018 г. основният индекс SOFIX на БФБ-София отчита чувствително понижение до 686.43 пункта. Понижение се наблюдава и при BGBX 40 и BG TR30

По данни на БФБ-София през февруари 2018 година основният индекс на БФБ-София отчита спад от 3.69% до 686.43 пункта. През януари SOFIX регистрира ръст от 5.21% до 712.73 пункта. Индексът на най-ликвидните компании BGBX 40 се понижи с 3.57% до 133.30 пункта през февруари,

докато през януари той се повиши с 4.72% до 138.23 пункта. Равнопретегленият BG TR30 се понижи с 2.38% до 557.97 пункта през февруари, докато през януари той регистрира ръст от 2.81% до 571.59 пункта. Измерителят на имотните компании BGREIT се повиши с 0.96% до 116.52 пункта през февруари, докато през януари отчете понижение с 0.59% до 115.41 пункта. През февруари 2018 г. начело по пазарна капитализация е ТБ Първа инвестиционна банка (587 400 000 лв.) сред 15-те най-ликвидни компании. Следва Химимпорт (560 772 265 лв.), а първата петорка се допълва от Софарма (555 367 344 лв.), Монбат (380 250 000 лв.) и М+С хидравлик (324 158 160 лв.). След промяна на базата на SOFIX от 18 септември, групата на холдингите в индекса беше увеличена с още един и през февруари емисиите на четири от петте холдинга, включени в SOFIX, са

Месечни индекси на БФБ - София				
Дата	SOFIX	BGBX40	BGREIT	BGTR30
01.2017	602.3	117.0	107.3	470.4
02.2017	611.1	120.6	107.8	486.1
03.2017	634.0	124.9	108.6	503.8
04.2017	657.3	130.3	108.4	519.9
05.2017	661.2	130.6	111.1	516.7
06.2017	703.0	134.1	113.8	534.7
07.2017	715.2	135.5	115.0	548.7
08.2017	705.4	134.9	115.3	556.1
09.2017	668.1	134.3	114.9	559.3
10.2017	671.4	131.2	115.9	547.1
11.2017	665.0	130.5	114.0	574.9
12.2017	677.5	132.0	116.1	556.0
01.2018	712.7	138.2	115.4	571.6
02.2018	686.4	133.3	116.5	558.0

Източник: БФБ -София

на загуба и само емисията на Стара планина Холд е на печалба (+0.63%). Компанията с най-голям оборот за февруари 2018 г. е Химимпорт АД, с реализиран обем 5 056 492 лева. На второ място се нарежда единственият представител на дружествата със специална инвестиционна цел в класацията - ФеърПлей Пропъртис АДСИЦ с реализиран обем от 1 910 725 лева. На последна позиция в класацията е Софарма АД с реализиран обем от 837 837 лева. С най-малък брой сключени сделки в класацията е Велграф Асет Мениджмънт АД-София, а с най-голям Химимпорт АД. Най-печеливша компания през февруари 2018 г. е

БАНКОВ СЕКТОР

В края на януари 2018 г. активите на банковата система са в размер на 96,5 млрд. лева и нарастват с 1,1% на месечна база и с 5,9% на годишна база

По данни на БНБ през януари 2018 банковата система реализира 116,9 млн. лв. нетна печалба, която нараства с 24,1% на годишна база. Разнона финансови активи, справедлива стойност бата, към края на януари 2018 г. възлизат на 31,8 млн. лв. (или с годишна база).

Показател (BGN"000)	яну.17	яну.18	Годишно изменение (%)
Приход от лихви	263 685	246 981	-6.3
Разход за лихви	37 990	26 514	-30.2
Нетен лихвен доход	225 695	220 467	-2.3
Обезценки	47 430	31 843	-32.9
Приходи от такси и комисиони	83 111	95 831	15.3
Разходи за такси и комисиони	11 091	14 663	32.2
Нетен доход от такси	72 020	81 168	12.7
Административни разходи	124 764	131 320	5.3
Разходи за персонал	63 839	70 033	9.7
Нетен оперативен доход	289 720	300 438	3.7
Нетна печалба	94 242	116 914	24.1

Източник БНБ, Изчисления ОББ

ходите за обезценка които не се отчитат по в печалбата или загуби 2018 г. възлизат 32,9% по-малко на

В края на януари 2018 г. активите на банковата система са в размер на 96,5 млрд. лева и нарастват с 1,1% на месечна база и с 5,9% на годишна база. Относителният им дял в БВП е 91,8%. Брутните кредити и аванси през януари 2018 г. са в размер на 56,2 млрд. лева и нарастват с 3,1% на годишна база. На месечна база трендът им е отрицателен, на ниво от -0,5%. Кредитите за нефинансови предприятия отчитат месечен спад от 0,4%, при задържане на нивото на годишна база до 33,2 млрд. лева. В края на януари 2018 г. кредитите за домакинства са в размер на 19,9 млрд. лева и нарастват с 6,6% на годишна база, при месечен спад от 0,4%. Жилищните кредити отчитат месечен ръст от 3,4% и годишно ускоряване от 11,1%. Потребителските кредити намаляват с 2,8% на месечна база, но се увеличават с 3,9% на годишна база. Към края на януари 2018 привлечените средства от клиенти в банковата система са в размер на 77,9 млрд. лв. и нарастват с 1,5% на месечна база и с 5,8% на годишна база. Депозитите на нефинансови институции възлизат на 23,7 млрд. лева и нарастват с 13,7% на годишна база, при спад от 0,2 % на месечна база. Депозитите на населението са в размер на 49,3 млрд. лв., които нарастват с 2% на месечна база и с 4,5% на годишна база. Балансовата позиция собствен капитал през януари 2018 г. намалява до 12,1 млрд. лв. (1,8%) в резултат от спада в позициите натрупан друг всеобхватен доход, преоценъчни резерви и други резерви.

Март 2018 г.

България	31.01.2017	31.12.2017	31.01.2018	Изменение	Изменение	Изменение	Дял в
Показатели за посредничество	BGN'000	BGN 000	BGN'000	m/m (%)	y/y (%)	yend (%)	БВП (%)
АКТИВИ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА (BGN '000)	91 518 226	95 850 484	96 929 889	1.1	5.9	1.1	91.8
Кредити за държавно управление	658 280	614 592	593 067	-3.5	-9.9	-3.5	0.6
Кредити за нефинансови предприятия	33 195 483	33 516 791	33 206 378	-0.9	0.0	-0.9	31.4
Кредити на финансови предприятия	1 981 430	2 352 930	2 494 165	6.0	25.9	6.0	2.4
Кредити на домакинствата общо, в т.ч.	18 664 308	19 972 030	19 888 561	-0.4	6.6	-0.4	18.8
Жилищни	8 789 812	9 444 146	9 765 974	3.4	11.1	3.4	9.2
Потребителски	8 663 738	9 264 095	9 000 627	-2.8	3.9	-2.8	8.5
Микро и други кредити	1 210 378	1 263 789	1 121 960	-11.2	-7.3	-11.2	1.1
ОБЩО КРЕДИТИ	54 499 501	56 456 343	56 182 171	-0.5	3.1	-0.5	53.2
ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ КЛИЕНТИ в т.ч.	73 604 069	76 747 619	77 887 823	1.5	5.8	1.5	73.8
Депозити на Държавно управление	1 784 376	1 824 421	2 143 210	17.5	20.1	17.5	2.0
Депозити на Нефинансови предприятия	20 827 992	23 709 705	23 671 650	-0.2	13.7	-0.2	22.4
Депозити на Други финансови предприятия	3 789 166	2 842 120	2 730 552	-3.9	-27.9	-3.9	2.6
Депозити на Домакинства	47 202 535	48 371 373	49 342 411	2.0	4.5	2.0	46.7
Собствен капитал	12 238 979	12 468 136	12 242 650	-1.8	0.0	-1.8	11.6
Нетна печалба	94 242	1 088 190	116 914		24.1		
Банкови показатели (%)							
ROE	9.2	9.5	11.5	-1.2	0.4	-1.2	
ROA	1.2	1.2	1.4	-0.1	0.1	-0.1	
Капиталова адекватност	n.a.	22.1	n.a.				
Ликвидност на активите	37.9	37.1	n.a.	-0.4	1.1	-0.4	
Проблемни кредити	n.a.	8.4	n.a.				
БВП	96 800 000	99 624 000	105 609 000				
EUR/BGN	1.95583	1.95583	1.95583				

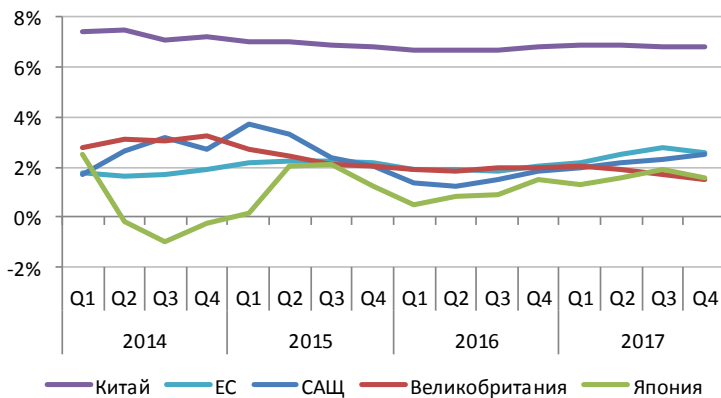
Източник: БНБ, МФ, Изчисления ОББ

Към 31 декември 2017 г. съотношенията на капиталова адекватност на банковата система не търпят съществена промяна. Общият размер на рисковата експозиция (52.1 млрд. лв. в края на периода) обуслови слабо понижение на съотношенията на базовия собствен капитал от първи ред, на капитала от първи ред и на общата капиталова адекватност, съответно до 20.41%, 20.86% и 22.08% към 31 декември 2017 г. (при 20.53%, 20.99% и 22.20% към края на септември 2017 г.).

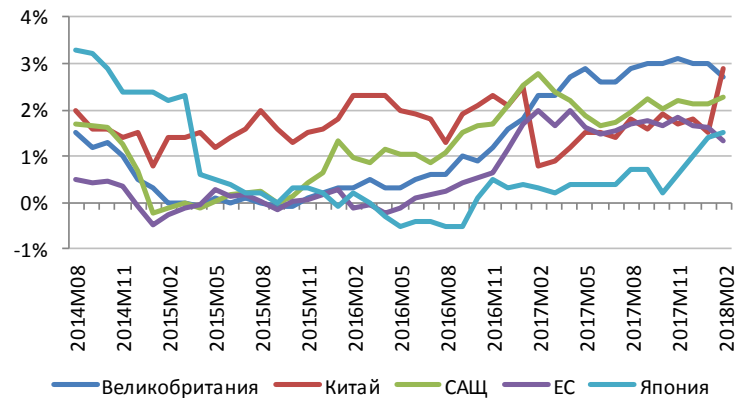

ПРИЛОЖЕНИЕ

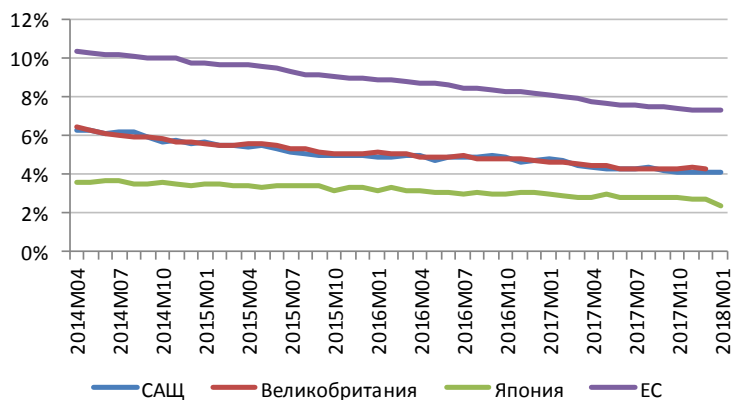
Напреднали икономики: Ръст на БВП спрямо съответното тримесечие на предходната година

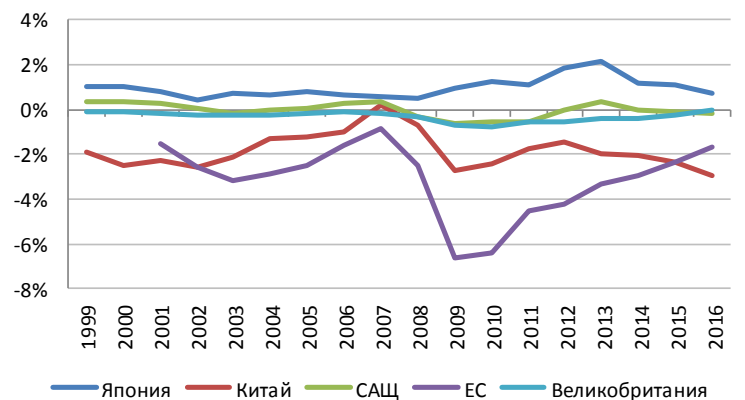
Напреднали икономики: Инфлация по страни, месечно (на годишна база)

Напреднали икономики: Коефициент на безработица (%) по страни, месечно

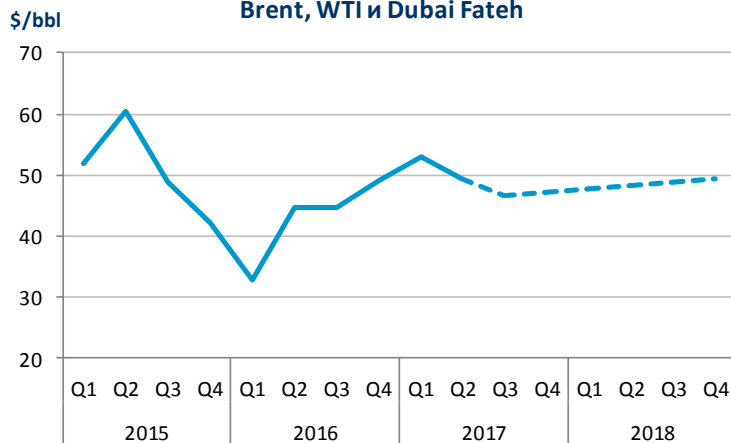

Напреднали икономики: Съотношение на Бюджетен излишък/дефицит към БВП (%)

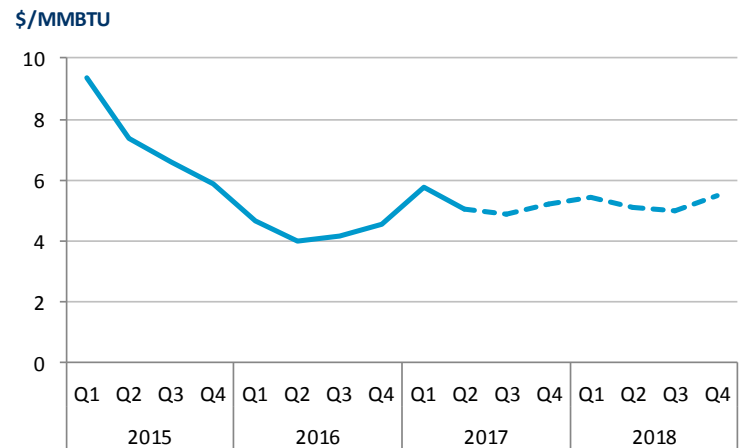

Международни цени на петролни продукти

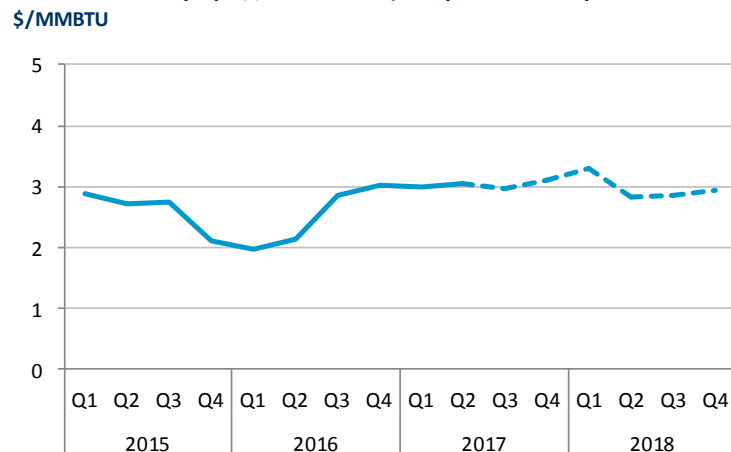
Петрол - средно аритметично на три спот цени:
Brent, WTI и Dubai Fateh

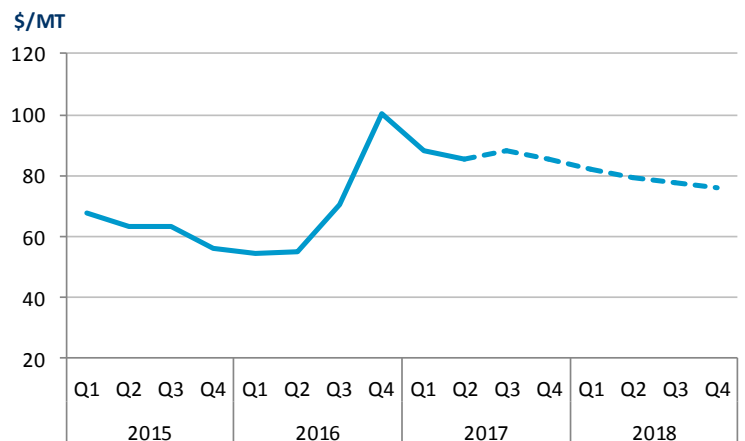
Природен газ: Руски природен газ в Германия

Природен газ: САЩ, вътрешен пазар

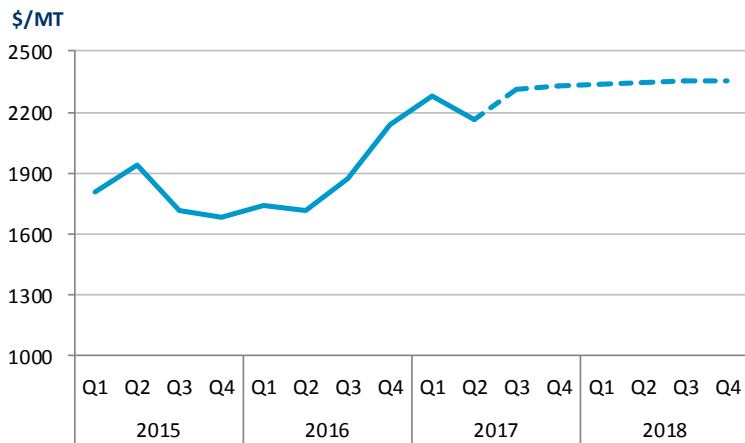

Въглища: Австралийски въглища, външни пазари

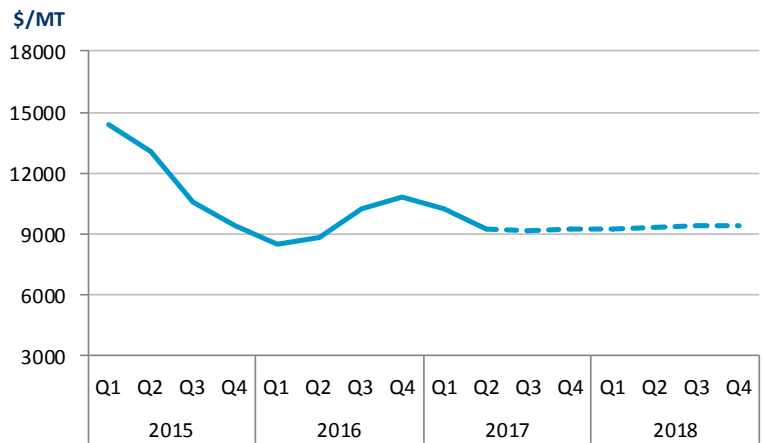

Международни цени на метали

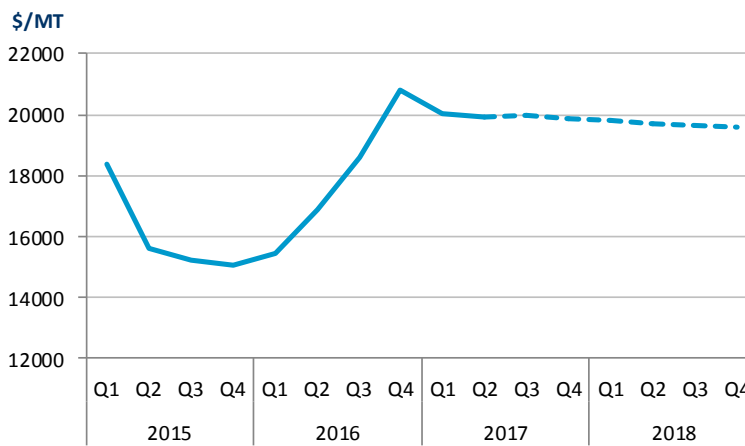
Олово

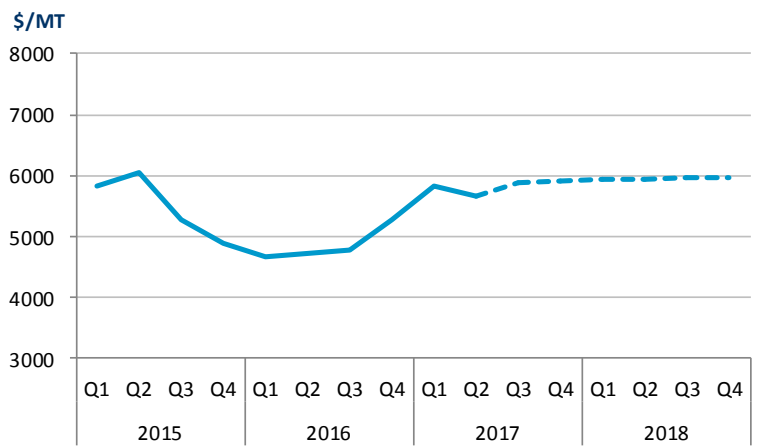
Никел

Калай

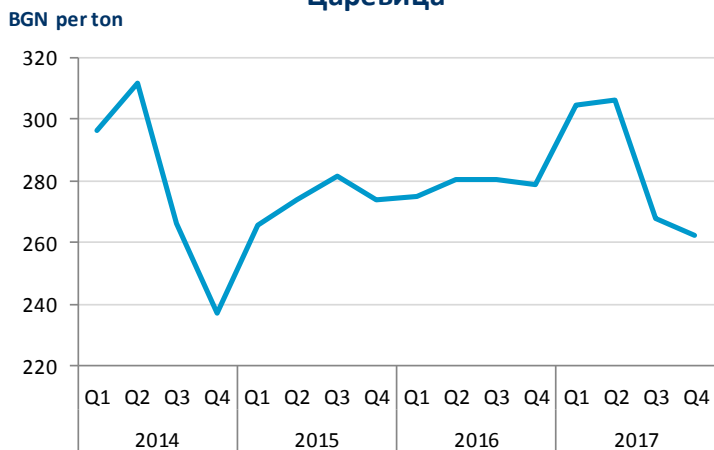

Мед

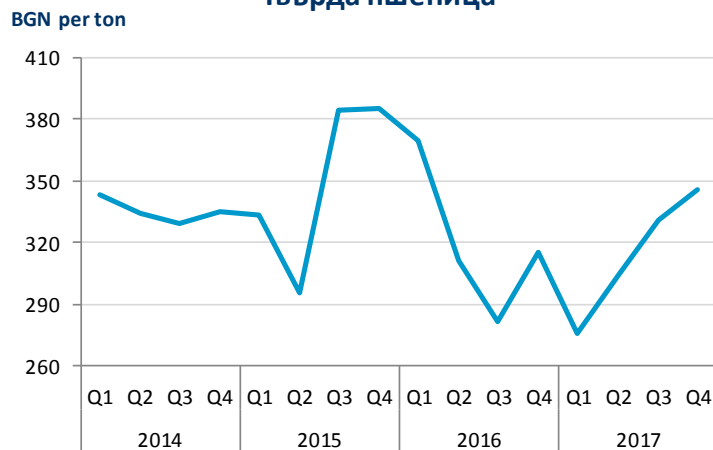

България: Цени на селскостопански продукти

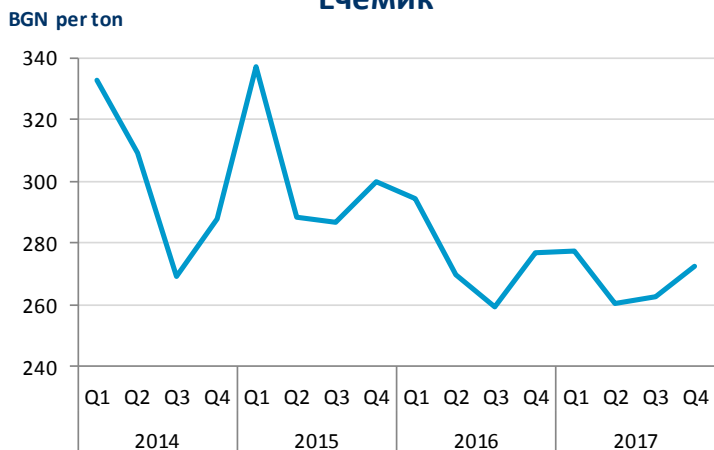
Царевица

Твърда пшеница

Ечемик

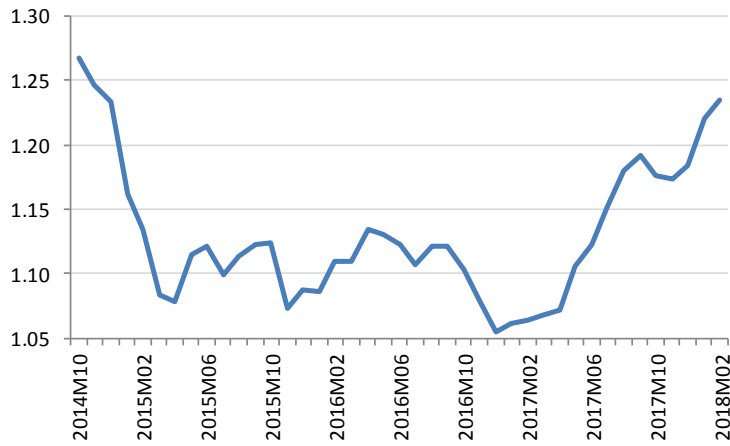

Овес

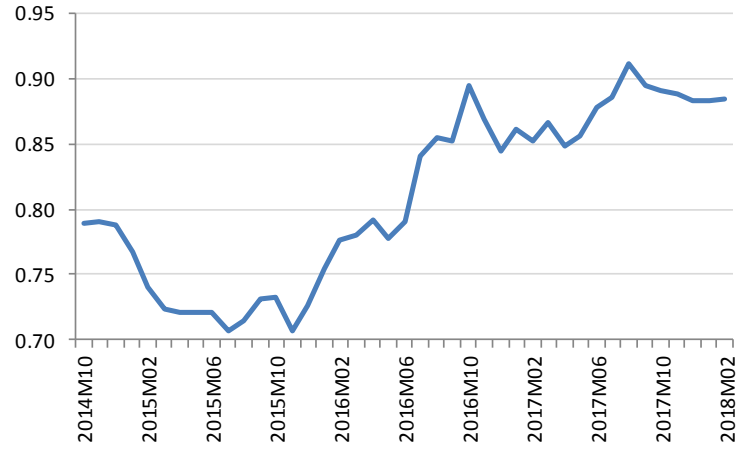

Международни валутни курсове

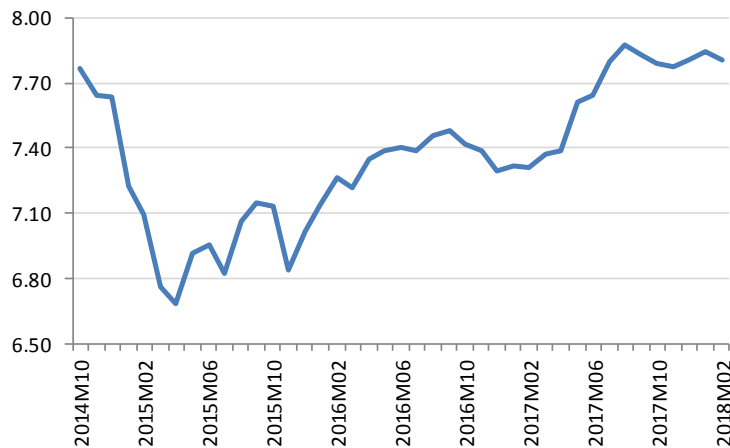
EUR/USD

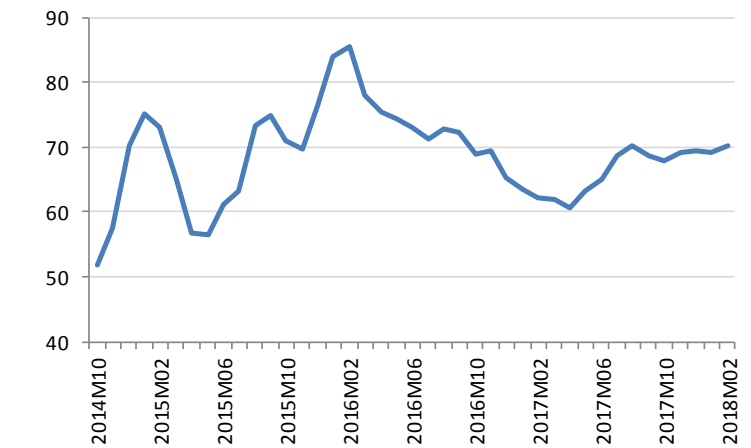
EUR/GBP

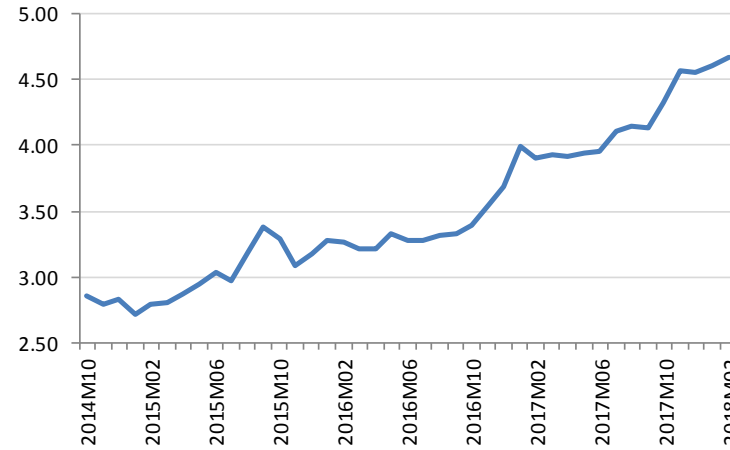
EUR/CNY

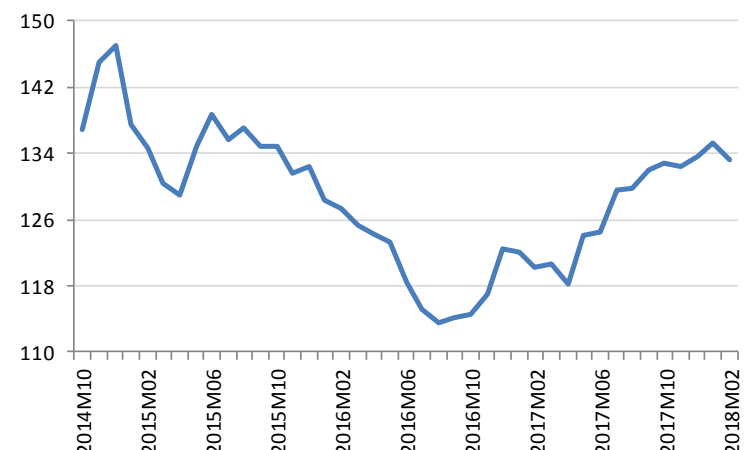
EUR/RUB

EUR/TRY

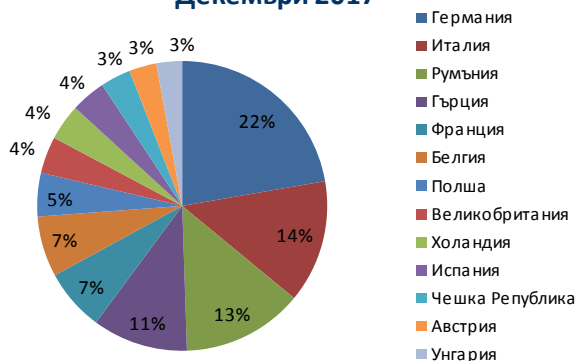

EUR/JPY

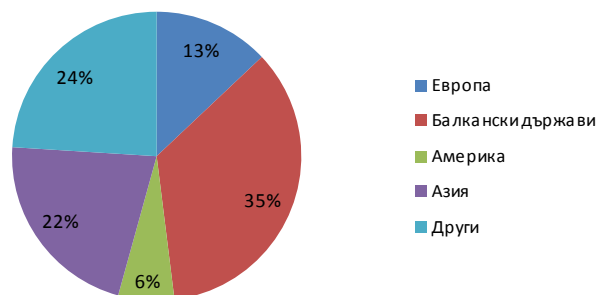

България: Външен сектор

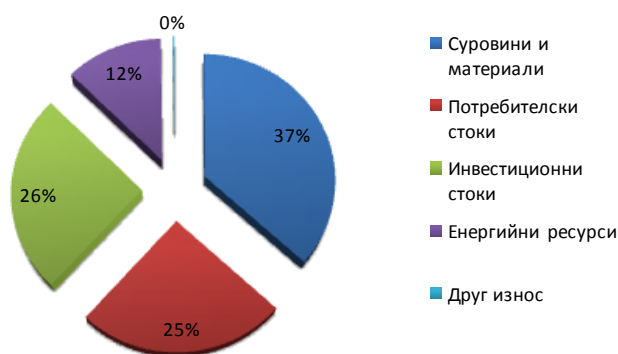
Износ: FOB по държави от ЕС: Януари - Декември 2017

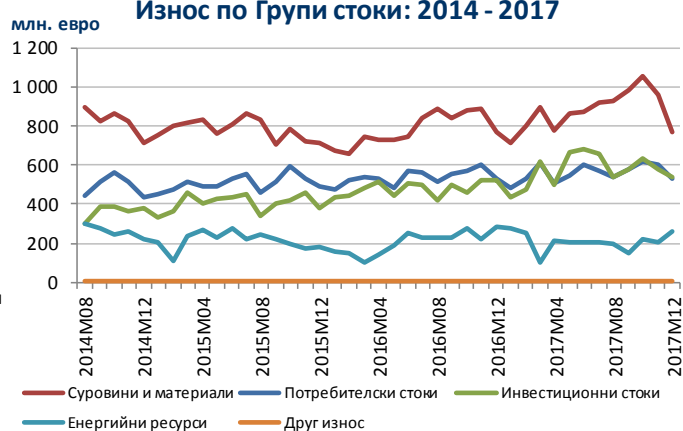
Износ: FOB по държави извън ЕС: Януари - Декември 2017

Износ: FOB: Групи стоки - относителен дял към Декември 2017

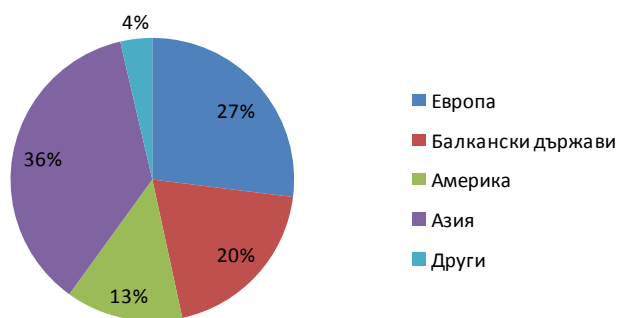
Износ по Групи стоки: 2014 - 2017

Внос: CIF по държави от ЕС: Януари - Декември 2017

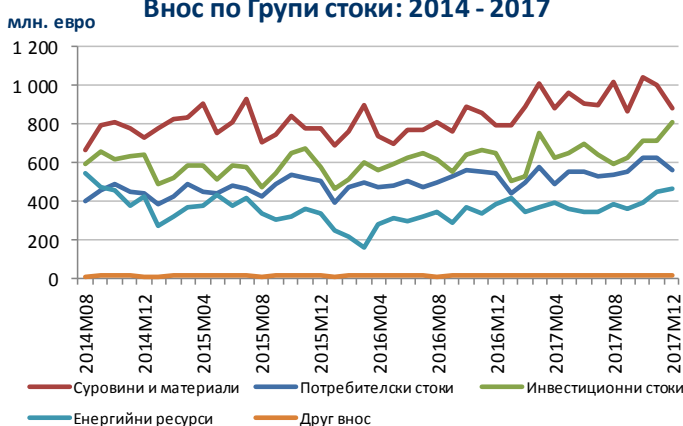
Внос: CIF по държави извън ЕС: Януари - Декември 2017

Внос: CIF - Групи стоки - относителен дял към Декември 2017

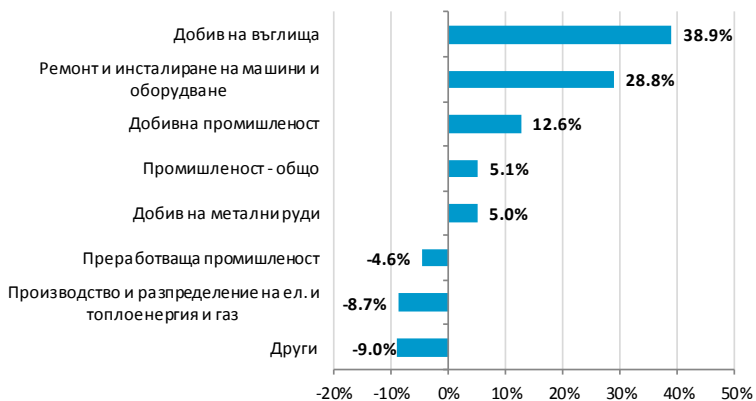

Внос по Групи стоки: 2014 - 2017

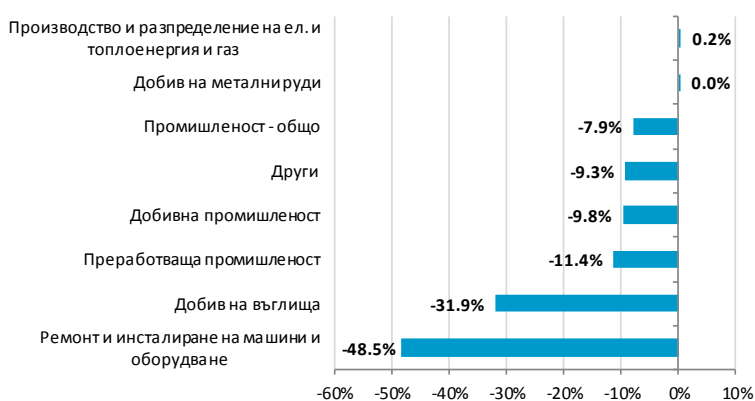

България: Реален сектор

**Индекс на промишленото производство : %
изменение през Януари 2018 г. на годишна база**

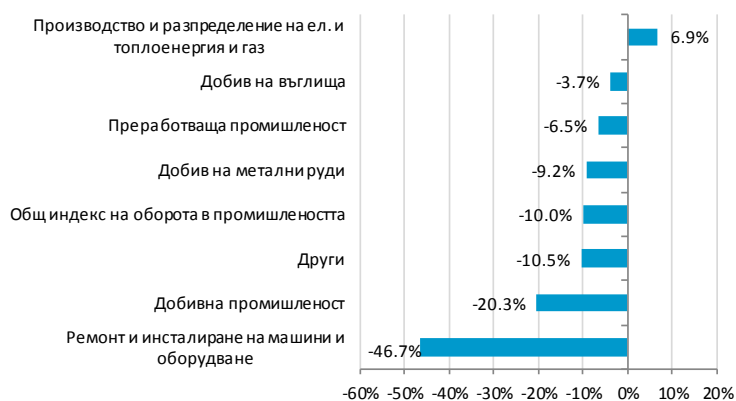
**Индекс на промишленото производство : %
изменение през Януари 2018 г. на месечна база**

**Индекс на оборота в промишлеността : %
изменение през Януари 2018 г. на годишна база**

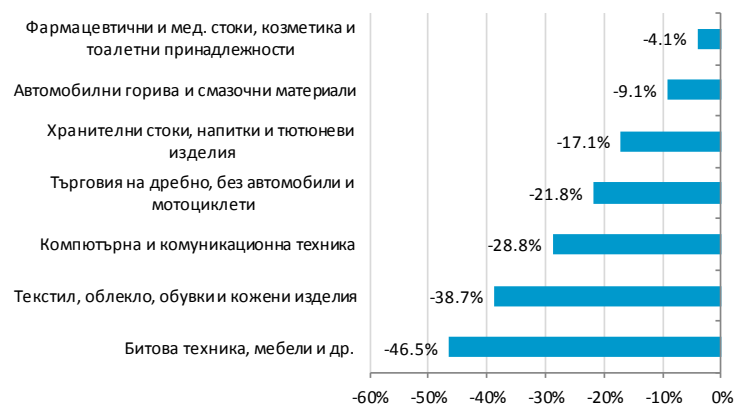
**Индекс на оборота в промишлеността : %
изменение през Януари 2018 г. на месечна база**

**Индекс на оборота в раздел "Търговия на дребно": %
изменение през Януари 2018г. на годишна база**

**Индекс на оборота в раздел "Търговия на дребно": %
изменение през Януари 2018г. на месечна база**

България: Реален сектор

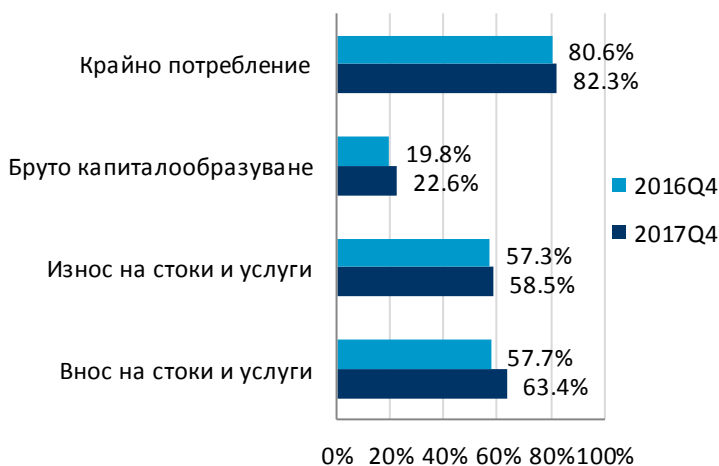
Брутна добавена ст-ст по ик. сектори: Ръст - IV-то трим. спрямо предходното тримесечие на 2017 г.

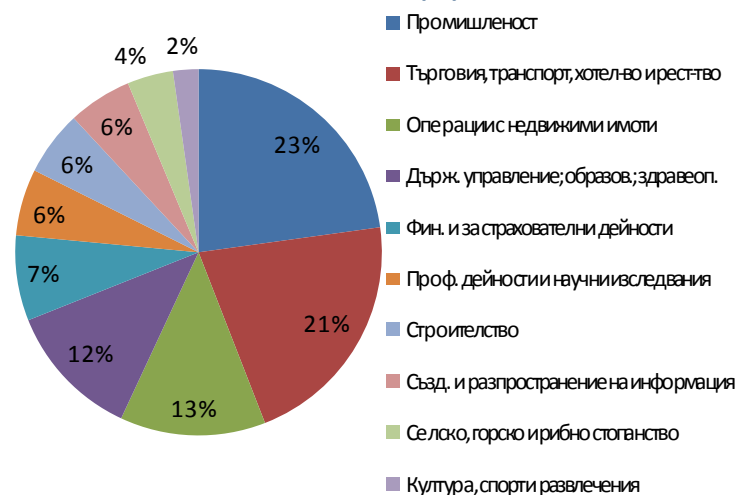
Брутна добавена ст-ст по ик. сектори: Ръст - IV-то трим. спрямо съответното тримесечие на предх. година

БВП по елементи на крайно използване през четвърто тримесечие на 2016 и 2017 г.

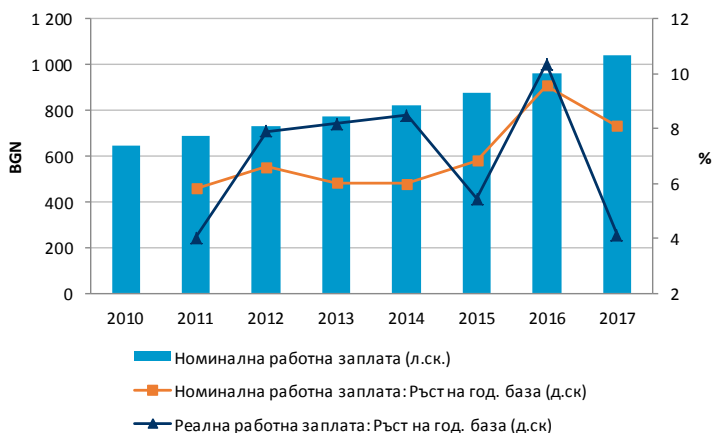
България: Отн. дял на ик. отрасли към Брутната добавена стойност (%) Q4 2017 г.

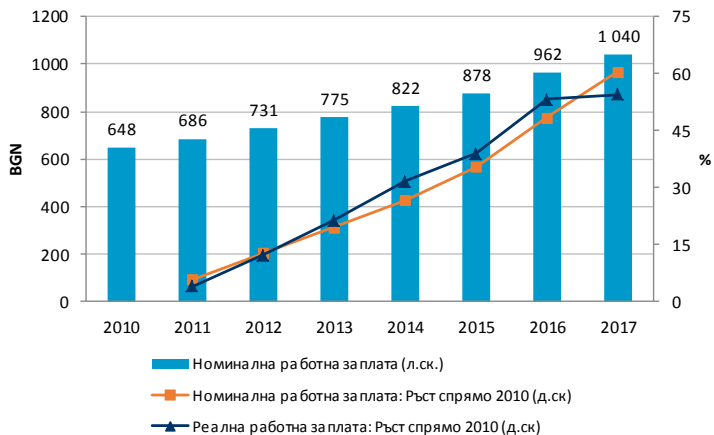

България: Реален сектор

Динамика на номиналната и реалната работни заплати:
% изменение на годишна база

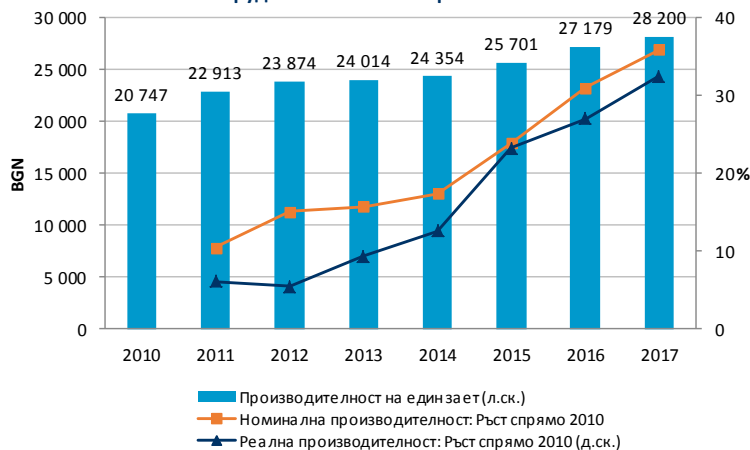
Динамика на номиналната и реалната работни заплати:
% изменение спрямо 2010 г.

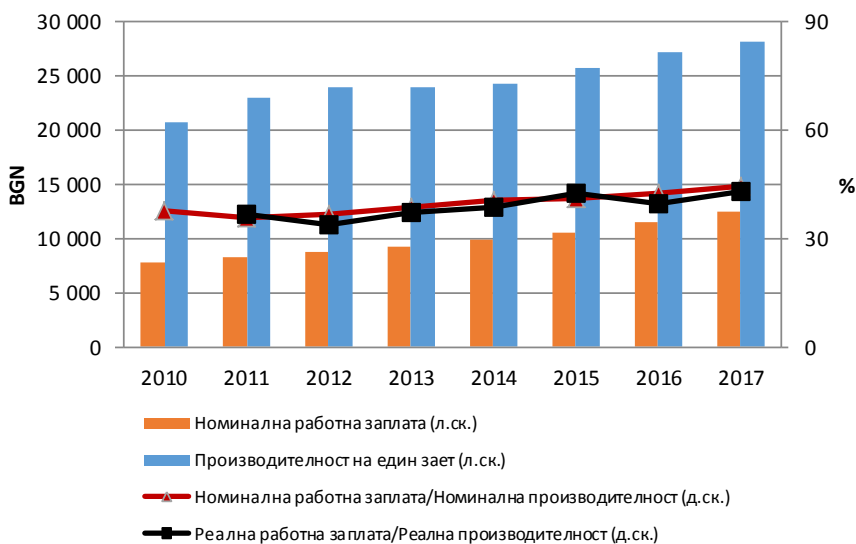
Динамика на номиналната и реалната производителност на труда: % изменение на год. база

Динамика на номиналната и реалната производителност на труда: % изменение спрямо 2010

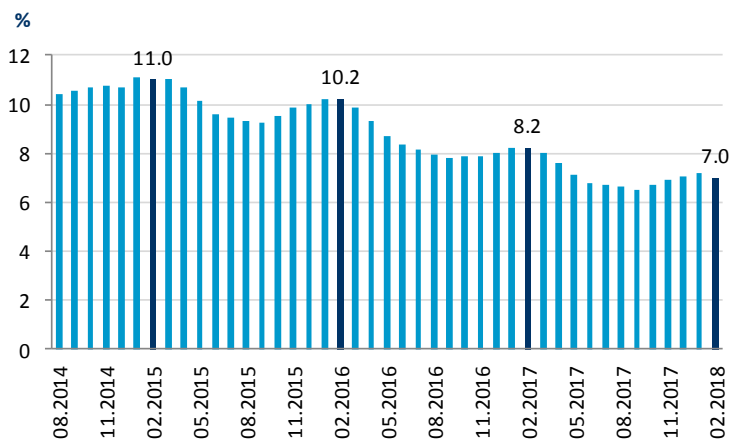

Съотношение на средна работна заплата към производителност на труда, % изменение на год. база

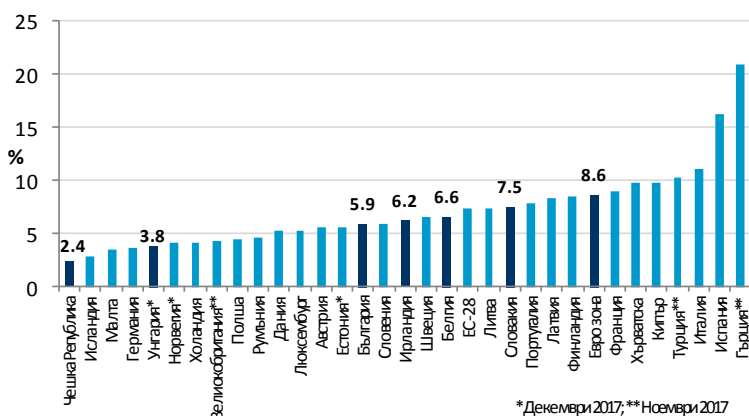

България: Реален сектор

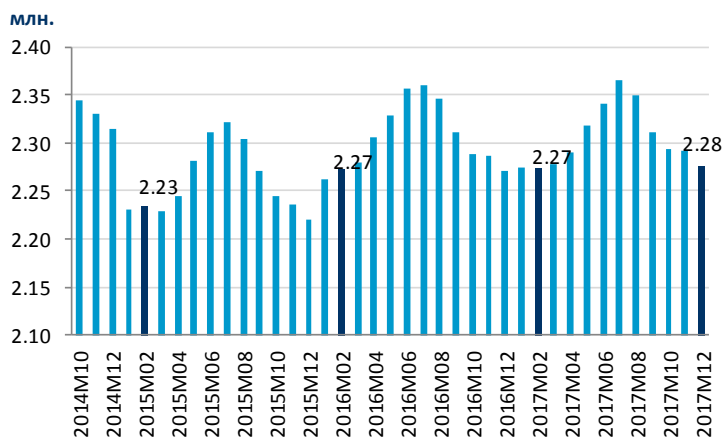
Равнище на безработица: Агенция по заетостта

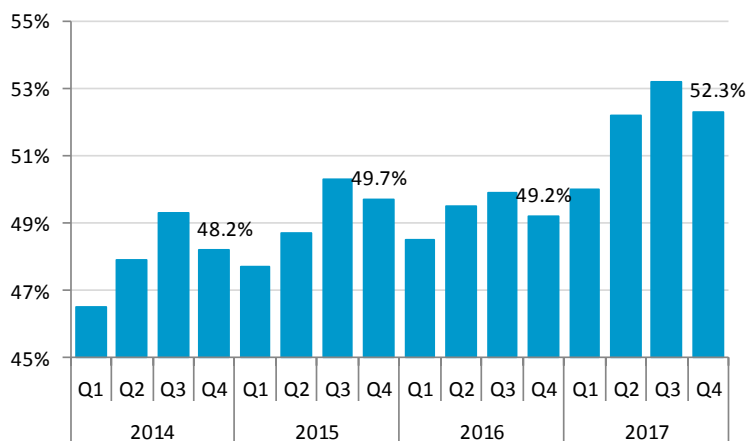
ЕС: Коефициент на безработица, сезонно изгладени данни, по страни към Януари 2018г.

България: Брой наети лица

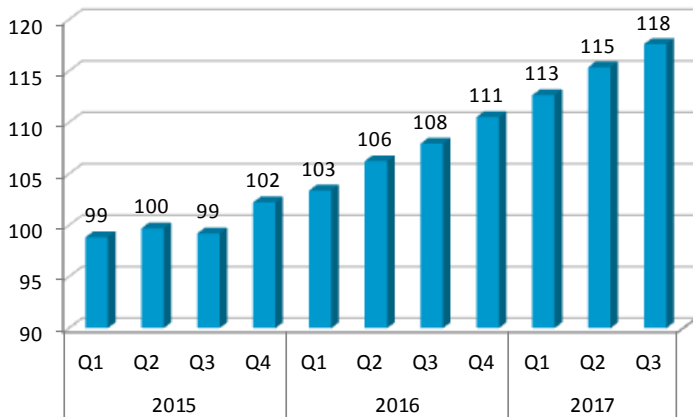

България: Коефициент на заетост

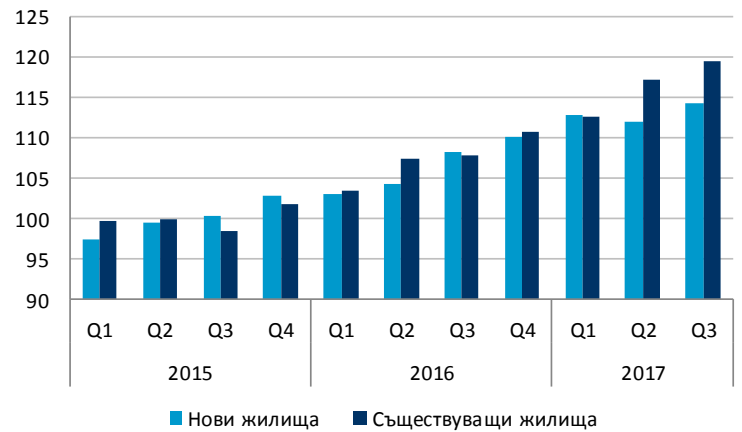

България: Реален сектор

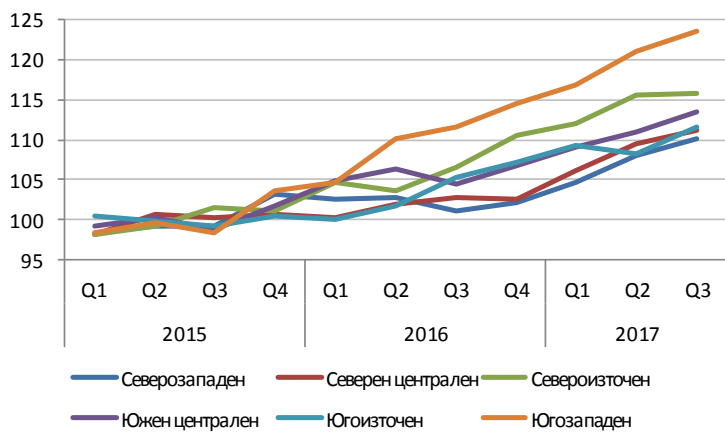
Индекс на цените на жилища (ИЦЖ)

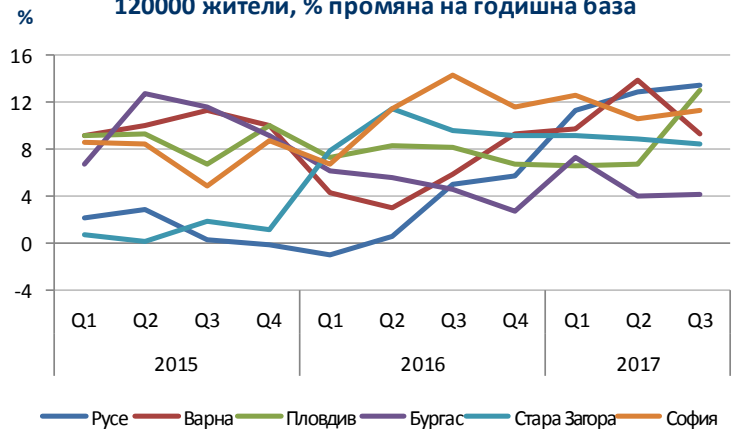
ИЦЖ: Нови и съществуващи жилища

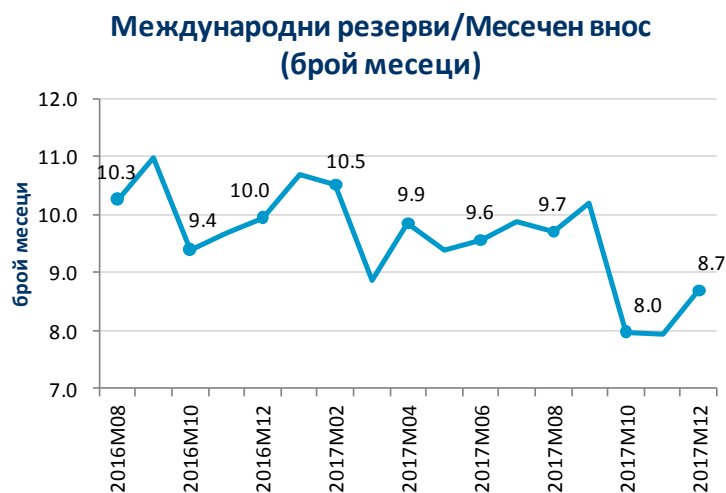
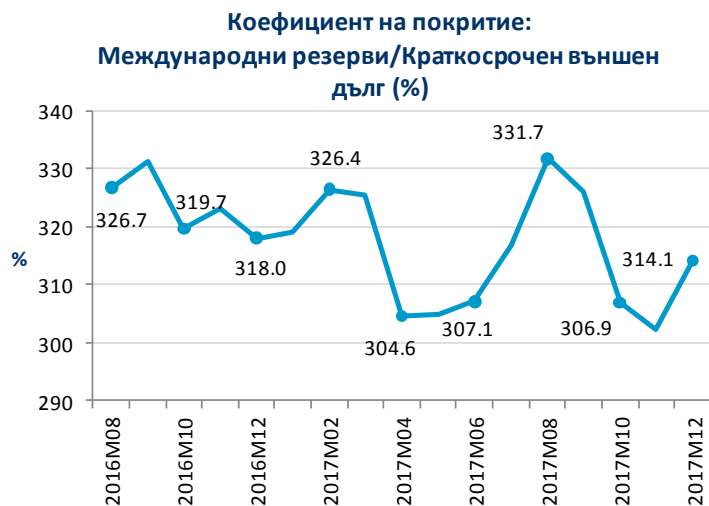
Индекс на цените на жилищата по региони

ИЦЖ за 6-те града в България с население над 120000 жители, % промяна на годишна база

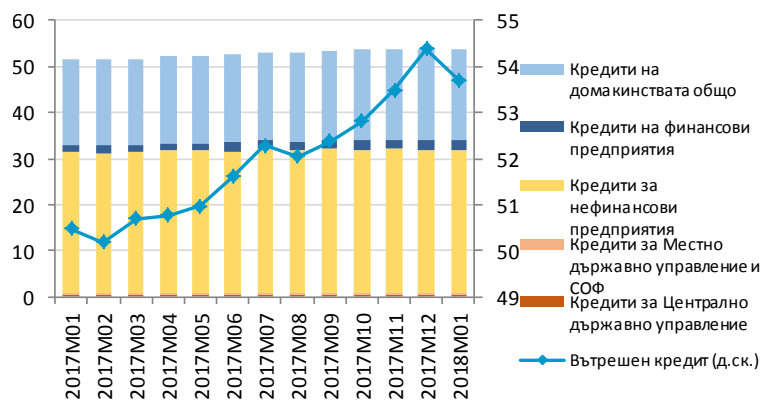

България: Паричен сектор

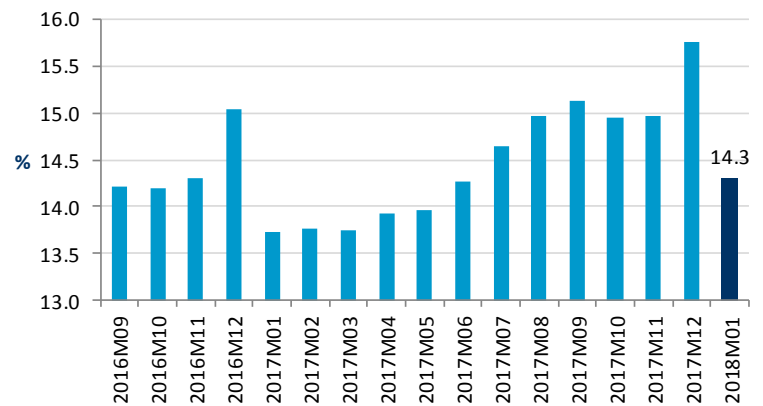

България: Паричен сектор

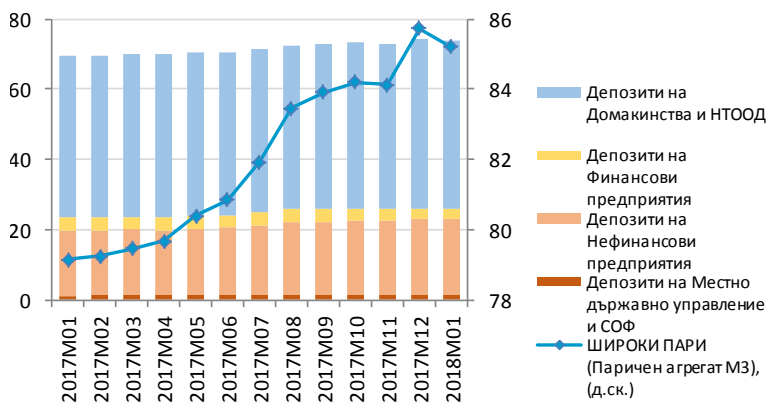
Кредити и вътрешен кредит (млрд. лв.)

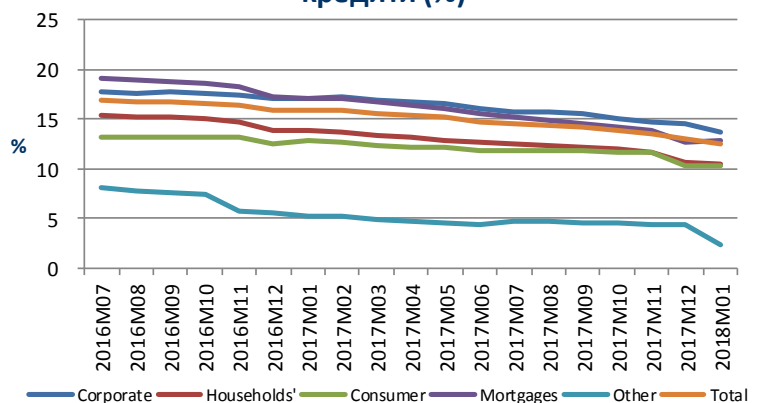
Пари в обращение/БВП (%)

Депозити и широки пари (M3), (млрд. лв.)

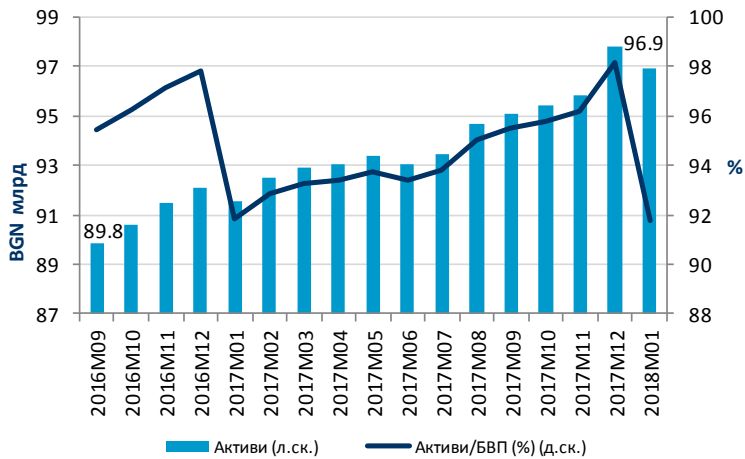

Банков сектор: Лоши и преструктурирани кредити (%)

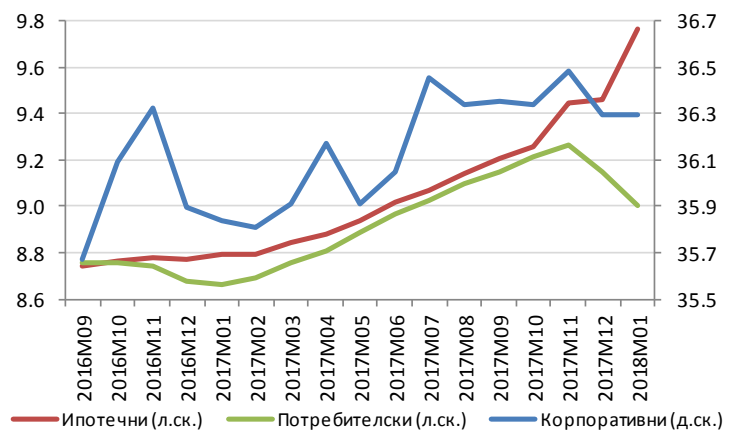

България: Банков сектор

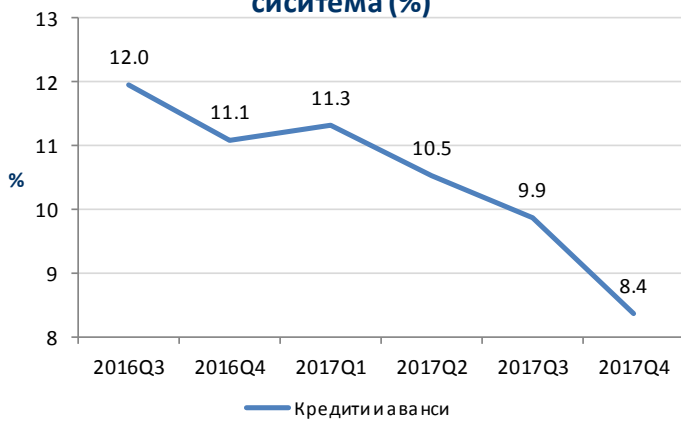
Активи

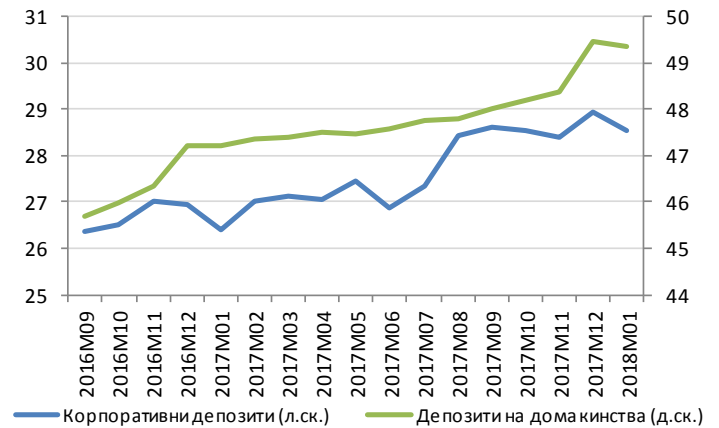
Кредити (BGN млрд)

Необслужвани кредити в банковата сиситема (%)

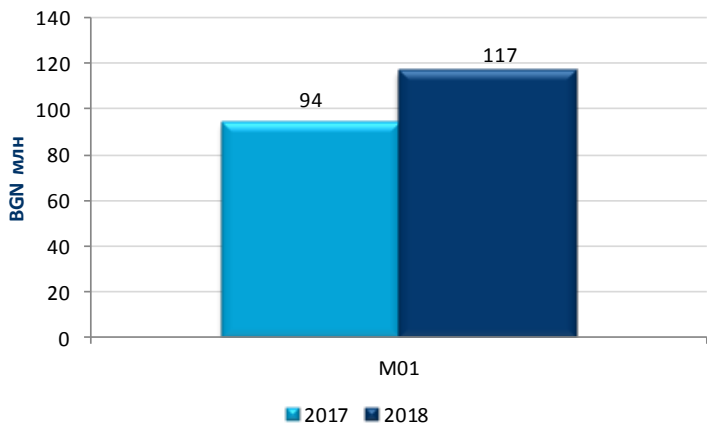

Депозити (BGN млрд)

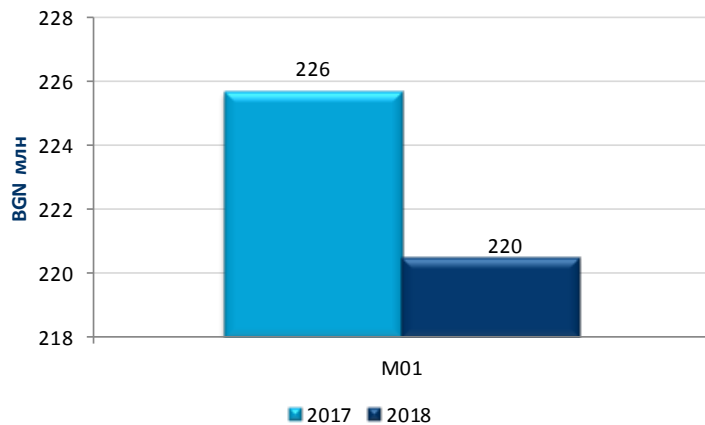

България: Банков сектор

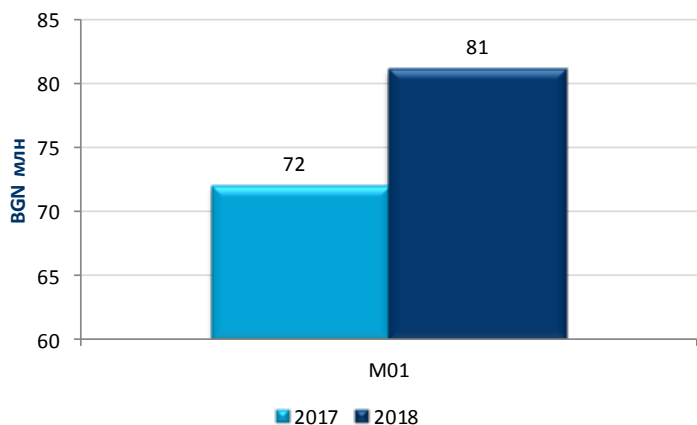
Нетна печалба

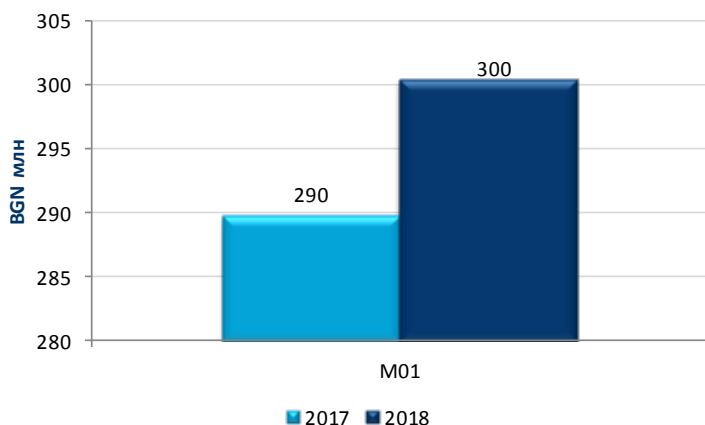
Нетен лихвен доход

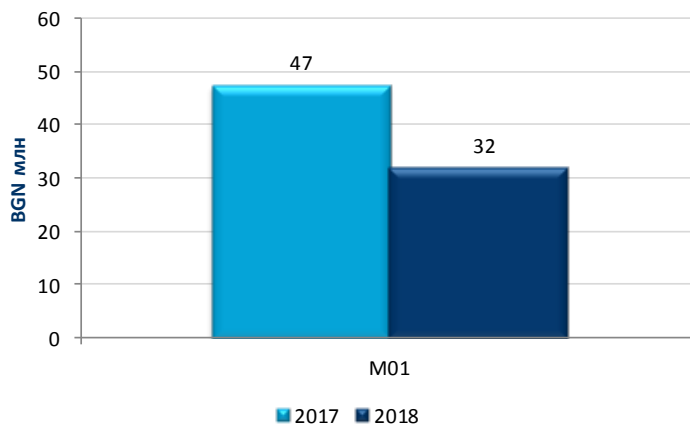
Нетен доход от такси

Нетен оперативен доход

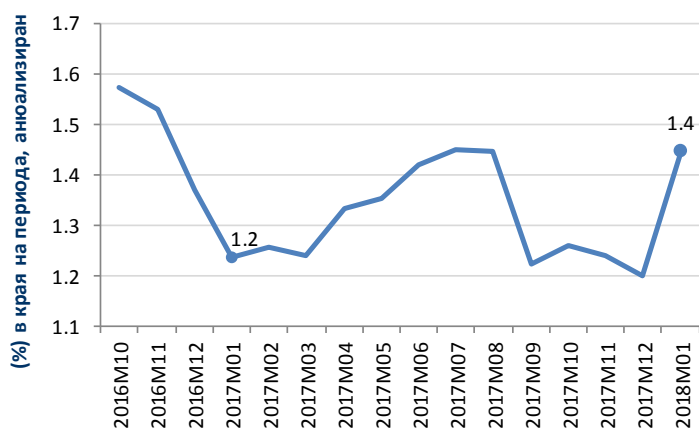

Обезценки

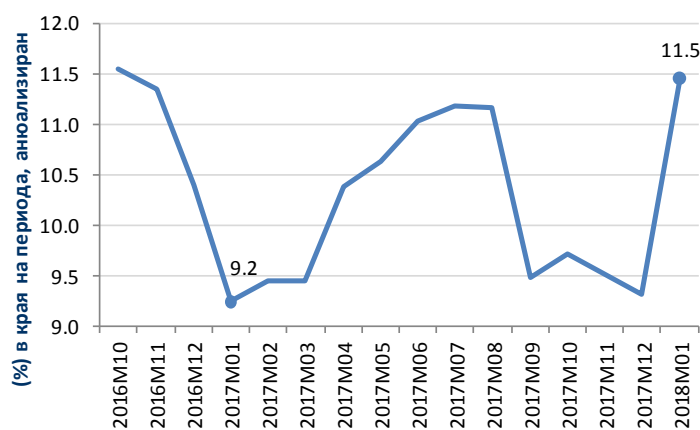

България: Банков сектор

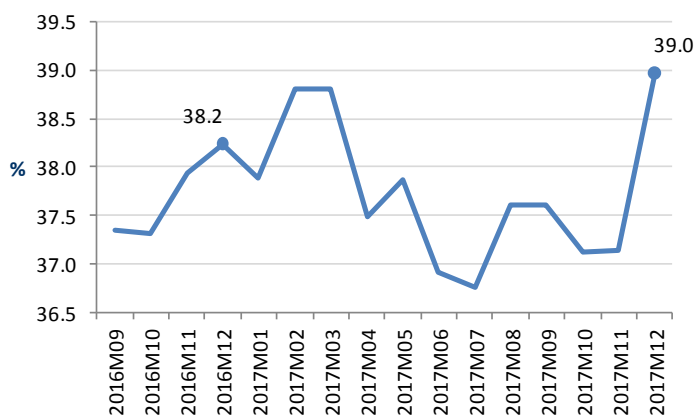
Възвръщаемост на активите (ROA)

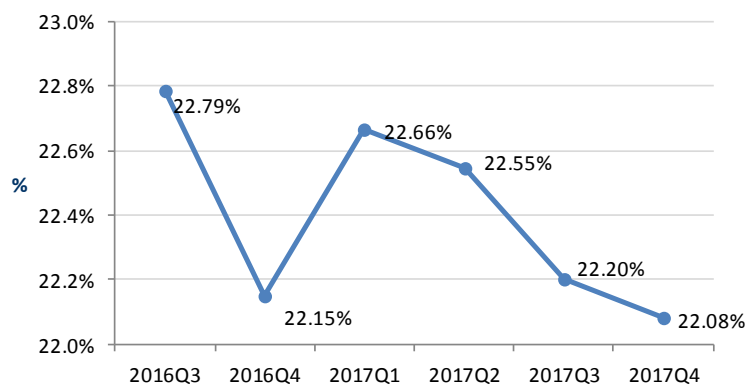
Възвръщаемост на капитала (ROE)

Коефициент на ликвидните активи (КЛА)

Съотношение на капиталова адекватност

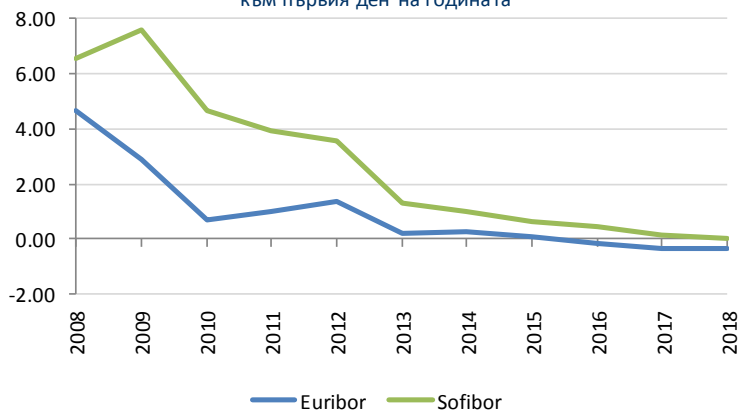

България: Индекси и лихвени проценти

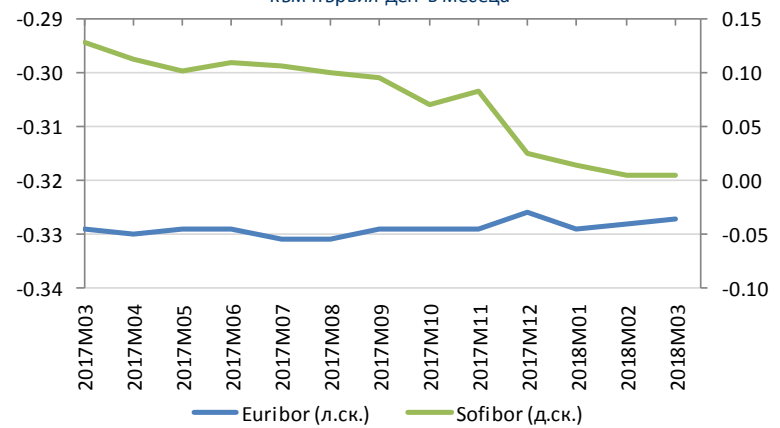
3-месечни индекси

към първия ден на годината

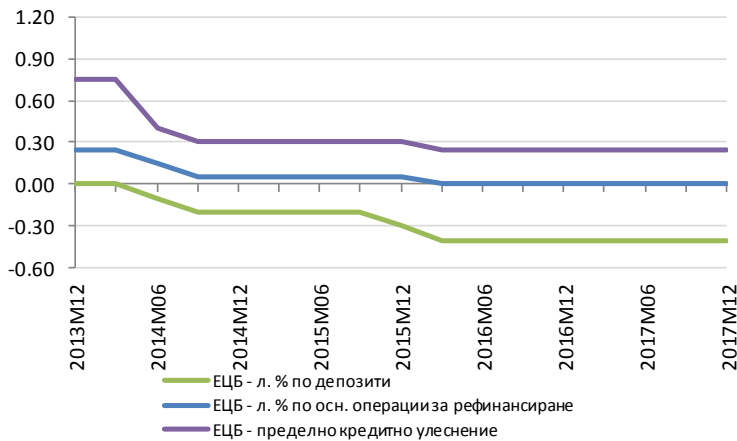

3-месечни индекси

към първия ден в месеца

Лихвени проценти (%)

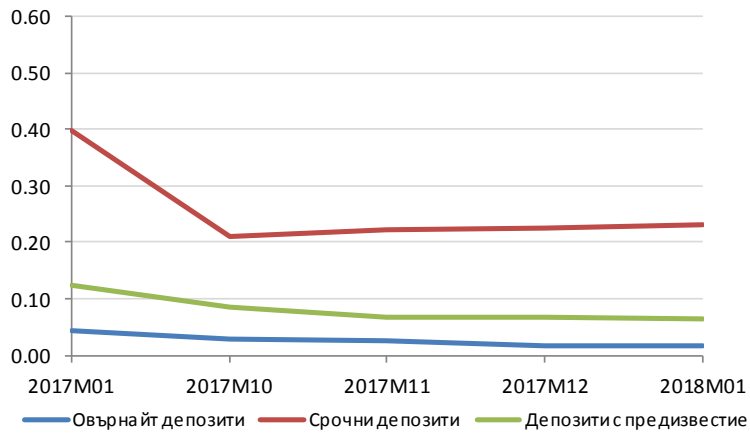

Основен лихвен процент на БНБ (%)

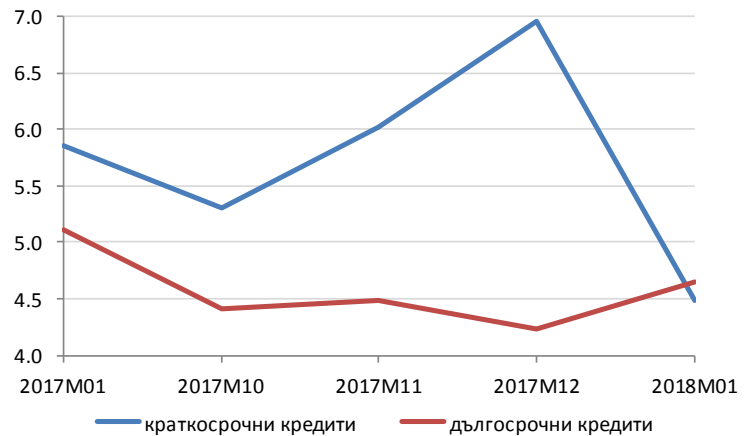

България: Лихвените проценти по нов бизнес по депозити и кредити

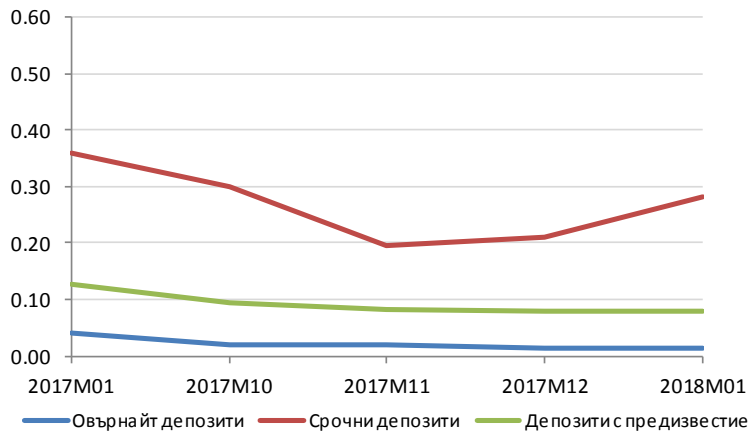
Лихвени проценти (%) в BGN

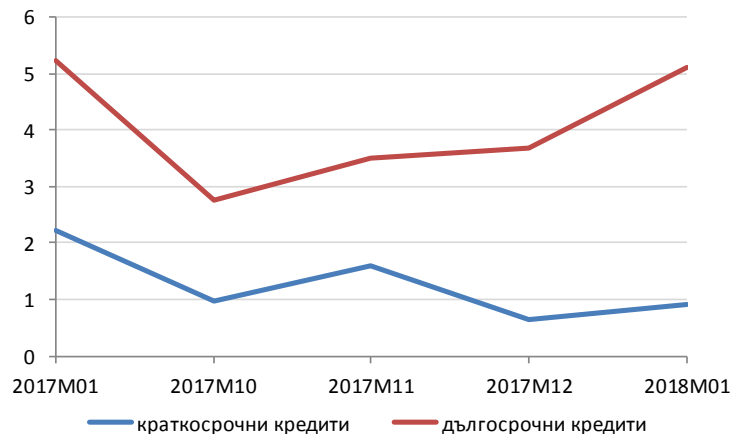
Лихвени проценти (%) в BGN

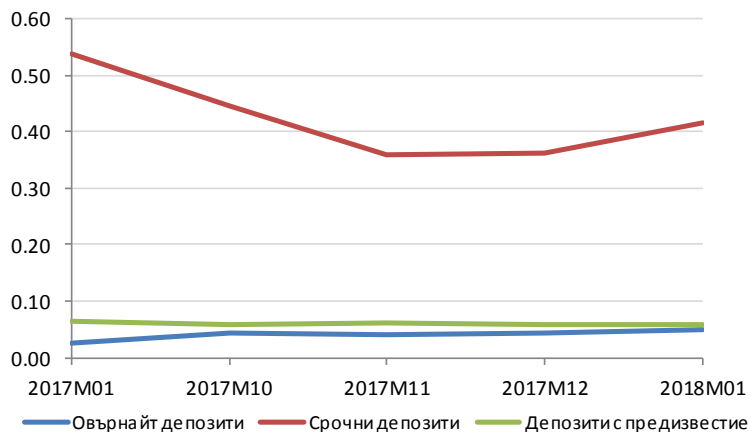
Лихвени проценти (%) в EUR

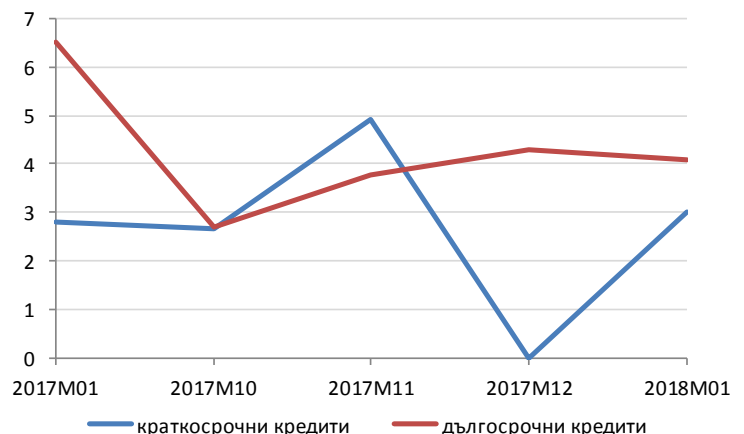
Лихвени проценти (%) в EUR

Лихвени проценти (%) в USD

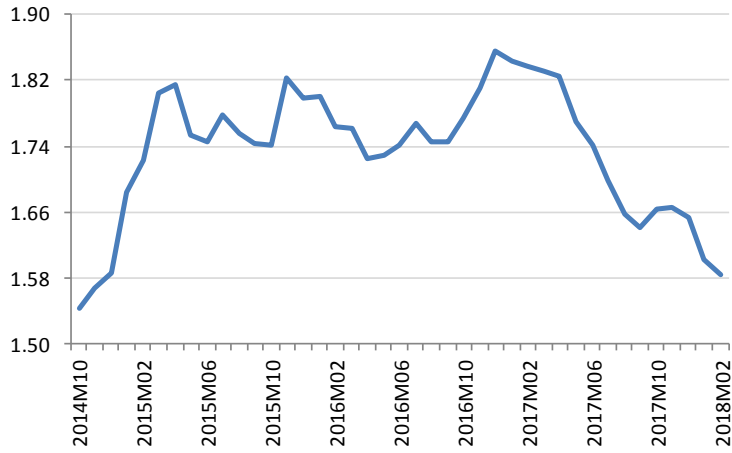

Лихвени проценти (%) в USD

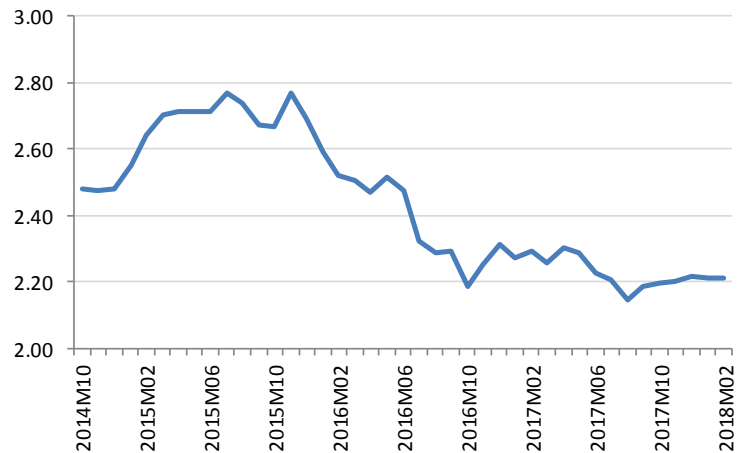

България: Валутни курсове

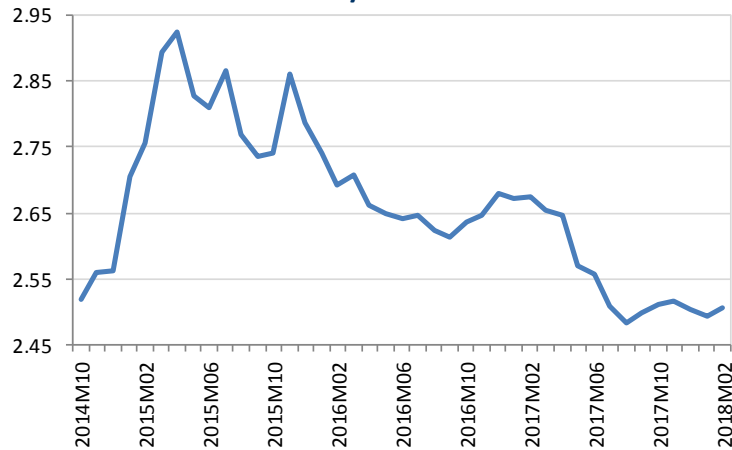
BGN/USD

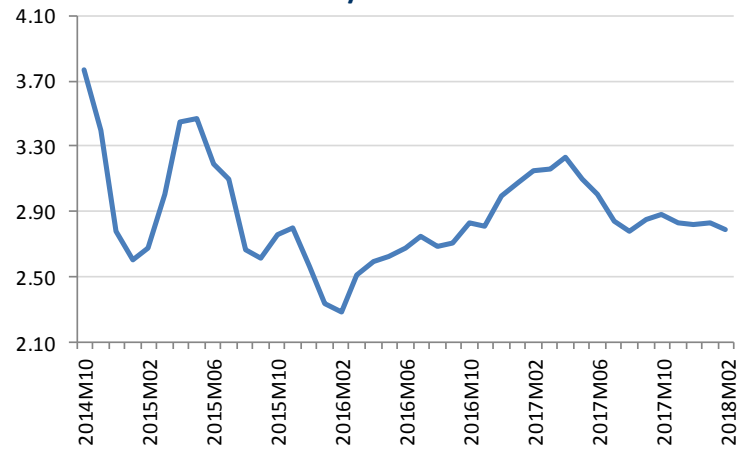
BGN/GBP

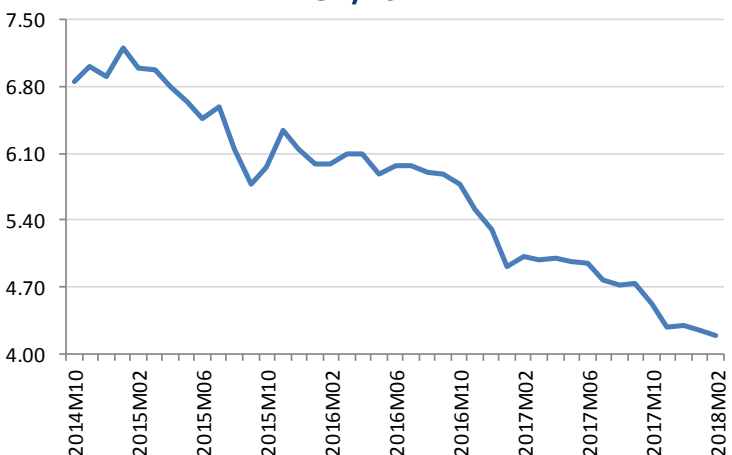
BGN/10CNY

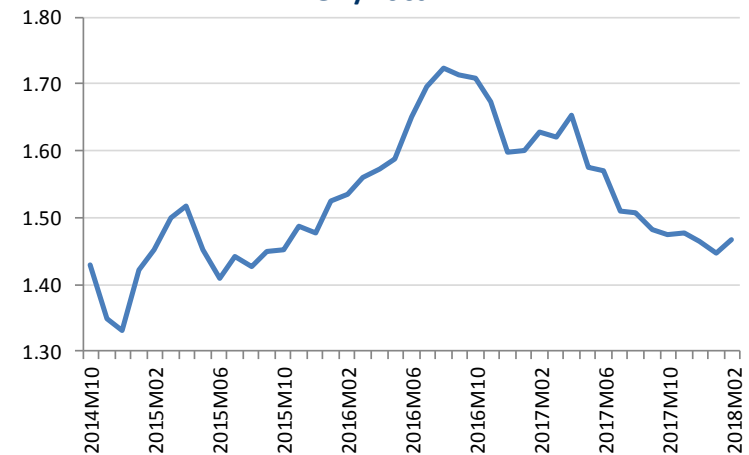
BGN/100RUB

BGN/10TRY

BGN/100JPY

ДЕФИНИЦИИ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Управителният съвет на ЕЦБ определя основните лихвени проценти за еврозоната, както следва: Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране (MRO), който осигуряват основната ликвидност на банковата система. Процентът на MRO определя цената, при която банките могат да получат заем от централната банка за период от една седмица. Процентът на депозитното улеснение, който банките могат да използват за овърнайт депозити в Евросистемата. Лихвеният процент на депозитното улеснение е един от трите лихвени процента, който ЕЦБ определя на всеки шест седмици като част от своята парична политика. Ставката определя лихвата, която банките получават за внасяне на пари в централната банка за една нощ. От юни 2014 г. този процент е отрицателен. Ставката на пределното кредитно улеснение, която предлага овърнайт кредит на банките от Евросистемата. Ако банките имат нужда от пари през нощта, те могат да заемат от пределното кредитно улеснение срещу по-висок процент.

ВЪНШЕН СЕКТОР

ТЕКУЩА СМЕТКА

От 17 април 2015 г. в съответствие с Календара за разпространение на статистически данни БНБ започна регулярното публикуване на месечни данни за платежния баланс, съставени по шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция (МВФ, 2008). В европейския съюз преминаването към новите методологически изисквания на шестото издание на Ръководството бе координирано от европейската система на централните банки и европейската статистическа система. С шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция (МВФ, 2008) се въвеждат съществени методологически промени в отчитането на търговията със стоки и на търговията с услуги. На основата на тяхната икономическа същност отделни подстатии се прекласифицират от статия Стоки (внос и износ) в статия Услуги (внос и износ), и обратно. Тези методологически промени водят до различия между данните за износа и вноса на стоки, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс, и тези съставяни от НСИ за статистиката на външната търговия. Поради това няма равенство между данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от НСИ, и данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс. Съгласно статистиката на външната търговия, износет на стоки за първите два месеца на 2015 г. е в размер на 3483,1 млн. EUR, като се увеличава с 249,1 млн. EUR (7,7 %) в сравнение със същия период на 2014 г. (3234 млн. EUR). Вносет на стоки за януари – февруари 2015 г. възлиза на 3856,9 млн. EUR, като се повишава с 58,9 млн. EUR (1,6 %) спрямо същия период на 2014 г. (3797,9 млн. EUR). За отчетния период на 2015 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 373,8 млн. EUR (0,9 % от БВП), като дефицитът намалява със 190,2 млн. EUR спрямо януари – февруари 2014 г. (дефицит в размер на 564 млн. EUR, 1,3 % от БВП). Предвид аналитичното значение на данните за износа и вноса на стоки от статистиката на външната търговия БНБ ще продължи практиката да подготвя кратък текст за динамиката на външната търговия, както и поддържането на съответните серии от данни. Тези материали се съдържат в публикацията Платежен баланс и са публикувани на интернет страницата на БНБ. По-подробна информация за тези методологически промени има в материала Съставяне на статистиката на платежния баланс съгласно методологията на шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция. По отношение на преките инвестиции с шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция се въвежда съществено различен принцип при представянето им в платежния баланс – принципът Актив/Пасив. Предвид аналитичното значение на досегашното представяне – на база на принципа на първоначалната посока на инвестицията, в приложението Преки инвестиции към публикацията Платежен баланс и в таблиците за преките инвестиции данните ще продължат да бъдат представяни и в съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията. В съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията, преките чуждестранни инвестиции в страната за февруари възлизат на 53,9 млн. EUR (при 94,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките чуждестранни инвестиции в страната са в размер на 128,2 млн. EUR (при 137,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). Преките инвестиции в чужбина за февруари възлизат на 9,4 млн. EUR (при 5,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките инвестиции в чужбина са отрицателни в размер на 16,6 млн. EUR (при положителни в размер на 108,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). По-подробна информация за преките инвестиции има в приложението Преки инвестиции (януари – февруари 2015 г.) на публикацията Платежен баланс, а данни – в таблица 10 – Преки инвестиции на публика-

Март 2018 г.

цията. Текущата сметка обхваща получаването и предоставянето на стоки и услуги, доход и текущи трансфери между страната и останалия свят. Потоците, записани в кредитната страна, представляват тази част на brutния вътрешен продукт, предоставени на останалия свят (износ на стоки и услуги), както и предоставянето на фактори на производство, изразени чрез получен (или който следва да бъде получен) доход – компенсации на наетите и инвестиционен доход (лихви, дивиденди и др.). Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно получени реални и финансови ресурси (трансфери). Потоците в дебитната страна представляват brutния продукт, създаден в останалата част на света и придобит от националната икономика (внос на стоки и услуги), както и придобиването на фактори на производство, изразени чрез платен (или който следва да се плати) доход. Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно предоставени реални и финансови ресурси. Статията Стоки в текущата сметка на платежния баланс обхваща преносими стоки, за които е налице смяна на собствеността между резиденти и нерезиденти. Данните за вноса и износа FOB (Free on board) са базирани на митнически декларации като кодовете, използвани в тях са по „Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките“, на Световната митническа организация, въведена през 1988 и допълнена през 1992. Считано с данните за януари 2006 Българската народна банка и Националният статистически институт съвместно прилагат разработена от тях методология за оценка на вноса по цени fob и на приходите и разходите за товарен транспорт. Методологията се базира на анализ на съотношенията cif – fob при вноса на стоки в зависимост от различните видове доставки по вноса, както и от използвания транспорт и националност на превозвача. При представяне на географското разпределение на данните за износа и вноса в платежния баланс на страната се следват следните правила:

Съгласно EURпейските Регламенти, при търговия със страни членки на ЕС:

- при пристигания - страната партньор е страната членка, от която стоките се изпращат за България.
- при изпращания - страната партньор е страната членка, за която се изпращат стоките.

При данните за търговията със страни извън ЕС:

- при внос - страната партньор е тази, която е произвела стоката, наречена “страна на произход”.
- при износа - страната партньор е тази, която ще потребява стоките наречена “страна на потребление”.

Статията Услуги обхваща транспортни, туристически и други услуги.

Българската народна банка извлича данните за товарния транспорт от данните за външната търговия и за пътническия транспорт от данните за туризма на базата на оценки. Считано с данните за м. януари 2006 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за товарен транспорт. Приходите от товарен транспорт се формират от оценката на приходите на местни превозвачи свързани с износа на стоки на страната. Разходите се калкулират като оценка на разходите направени от местни лица в полза на чуждестранни превозвачи, свързани с вноса на стоки в страната. Приходите и разходите се оценяват по типове транспорт и националност на превозвача. С въвеждането на системата „ИНТРАСТАТ“, от януари 2007 настъпиха промени и в начина на оценяване на приходите и разходите от товарен транспорт на България с останалите страни – членки на ЕС. Поради по-големия срок за получаване от НСИ на подробни данни за търговията на България с останалите страни – членки на ЕС, към датата на публикуване на първоначалния отчет за платежния баланс за съответния месец (42 дни след края на отчетния период) предварителната оценка за приходите и разходите от товарен транспорт е изчислена на база на данните от предходни години. Тези оценки подлежат на ревизия след получаване на предварителните подробни данни (с детайли по страни и стоки) за търговията с останалите страни – членки на ЕС за отчетния месец.

Статия Пътувания обхваща стоки и услуги, включително тези, свързани със здравни и образователни услуги, предоставени на туристи, пътуващи служебно или лично. До края на 2006 данните за туризма се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на туристите, пресекли границата, както и на оценки на разходите, извършени от един турист на база на методология за оценяване на приходите и разходите от туристически услуги – „Методология за оценка на приходите и разходите от пътувания и туризъм в платежния баланс на България“ (Българска народна банка, Министерство на търговията и туризма, 18 ноември 1999). От началото на 2007 данните за броя на чуждестранните граждани, посетили страната се базират на информация от НСГП и дооценки на НСИ. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за пътувания и пътнически транспорт. Най-общо моделът за оценка на статия Пътувания се базира на производението на броя на презграничните пътувания по размера на направените разходите за едно пътуване от съответния тип (за по-подробна информация виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, “Пътнически транспорт” и “Компенсация на наетите - кредит” на платежния баланс на България“ (Българска народна банка, март 2010)). Оценка за броя и структурата на презграничните пътувания се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на пресичанията на държавната граница и дооценки на Национал-

Март 2018 г.

ният статистически институт. Оценка на размера на разходите, направени по време на едно пътуване са построени в резултат на данните събрани от проведеното от БНБ Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (юли 2007 – август 2008). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

Статията Други услуги обхваща постъпленията и плащанията по всички останали категории услуги, различни от тези, свързани с транспорт или пътувания (съобщителни, строително-монтажни, финансови, застрахователни, лизингови, услуги в областта на науката, културата и спорта и др.). Източници на информация по тази статия до края на 2009 са отчетите на банките за извършения от тях и техните клиенти износ и внос на нефакторни услуги и на фирмите, които предоставят тримесечна информация за сметките си в чужбина. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От началото на 2010 БНБ провежда регулярно тримесечно проучване на постъпленията и плащанията между местни и чуждестранни лица във връзка с получаването и предоставянето на услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездните постъпления и плащания, които се включват в текущата сметка на платежния баланс. На база на данните събрани от това проучване, с данните за януари 2011 са публикувани ревизирани данни за месеците на 2010 За целите на месечното отчитане на платежния баланс се използват данните от банките за постъпленията и плащанията, свързани с износ и внос на услуги над прага от 100 000 BGN, както и дооценки на БНБ за постъпления и плащания под прага от 100 000 BGN След получаване на тримесечните данни от проучването сред предприятията извършващи внос и износ на други услуги данните подлежат на ревизия.

Статията Доход включва две категории: (1) компенсация на наетите и (2) инвестиционен доход. Компенсациите на наетите обхващат надници, заплати и други плащания към нерезиденти, работещи в страната, или получени от резидентите, работещи в чужбина. Компенсациите на наетите обхващат и доход реализиран в резултат на неофициална заетост. За периода от април 2001 до декември 2006 БНБ оценява този поток съгласно "Методология за оценка на потоците, дължащи се на неофициална заетост", 14 март 2006. С данните за януари 2010 бе въведена нова методология за оценка на кредитната страна на статия Компенсациите на наетите (виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, „Пътнически транспорт“ и „Компенсация на наетите - кредит“ на платежния баланс на България” (Българска народна банка, март 2010). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009. Инвестиционният доход покрива постъпления и плащания на доход, свързан с външни финансови активи и пасиви – по директни инвестиции (дивиденди и реинвестирана печалба), портфейлни инвестиции, други инвестиции и по резервни активи.

Трансфери са всички реални ресурси и финансови средства, предоставени безвъзмездно от една икономика на друга. Текущите трансфери засягат пряко нивото на разполагаемия доход на една икономика и потреблението на стоки и услу-

ги. В този смисъл, текущите трансфери намаляват дохода и потребителските възможности на страната донор и увеличават дохода и потребителските възможности на страната получател. В Текущи трансфери се включват постъпилите средства по предприсъединителните и присъединителните фондове на европейския съюз, парични преводи от частни лица, както и дарения, помощи, наследство, печалби от лотарии, пенсии, данъци, вноски за социални осигуровки и др. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова Методология за оценка на статия „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“.

Статията „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“ е подстатия на статията „Текущи трансфери, кредит“ в текущата сметка на платежния баланс и е балансираща статия за безвъзмездно получени ресурси в брой или в натура. Въвеждането на новата методология за отчитане на тези потоци се налага основно поради промяна в официалния праг на отчитане на търговските банки и поради необходимост от обхващане на трансферите, извършени не само по официален път, но и по неофициални канали. Оценка на емигрантските преводи се базира на умножението на броя български емигранти, превеждащи пари към техни близки, по сума на средния трансфер. Тези изчисления се правят съответно за официалния и неофициалния канал на трансфериране. Сумирането на средствата трансферирани по двата канала представлява общата сума на преводите от български емигранти. Данните за броя на българските емигранти се базира на информация от Държавната агенция за българите в чужбина, българските посолства в чужбина и данни на EURстат. Данните за процента на български емигранти, трансфериращи към техни близки в страната, за дела на трансфериращи по официален канал и неофициален канал и за средния трансфер за всеки от трансферните канали се базира на данни от Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (август 2007– юли 2008), проведено от БНБ чрез външен изпълнител. С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

КАПИТАЛОВА СМЕТКА

Капиталовата сметка включва две категории: (1) капиталови трансфери и (2) придобиване или предоставяне на нематериални, нефинансови активи. Когато са в натура, капиталовите трансфери включват (1) прехвърляне на собственост на основни средства, или (2) безвъзмездно опрощаване на пасив от страна на кредитора. Когато е налице плащане, един трансфер е капиталов, когато е свързан със или зависим от придобиване или предоставяне на основни средства (например инвестиционни субсидии).

ФИНАНСОВА СМЕТКА

Финансовата сметка обхваща всички транзакции (реално извършени и начислени) във външните финансови активи и пасиви на една икономика. Външните активи и пасиви са класифицирани основно според типа на инвестицията. Финансовата сметка включва (1) преки инвестиции, (2) портфейлни инвестиции и (3) други инвестиции. Преки инвестиции включва преки инвестиции в чужбина, преки инвестиции в страната и сливания и придобивания. Пряка инвестиция е категория в международните инвестиции, при която резидент на една икономика – директен инвеститор – придобива дълготраен интерес (поне 10 % от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в друга икономика – директно инвестиционно предприятие. Директната инвестиция включва както първоначалната транзакция, чрез която се установява отношението между директния инвеститор и директното инвестиционно предприятие, така и всички последващи транзакции между тях. Транзакциите могат да касаят промяна в участието на директния инвеститор в капитала на инвестиционното предприятие, промяна във вътрешнофирмената задлъжнялост, както и дела на директния инвеститор в неразпределената печалба/загуба на предприятието за отчетния период. Преките инвестиции в чужбина се отчитат като актив, преките инвестиции в страната – като пасив

В подстатията Сливания и придобивания се отразяват всички сделки по сливания и придобивания, с цел да се елиминира тяхното влияние върху отчитаните данни за преките инвестиции в страната. Международната практика показва, че извършването на такива транзакции като цяло не води до увеличаване на производствените мощности и на заетостта, както и че направените изводи от анализа на данните за преките инвестиции в които са включени данните за сделки по сливане и придобиване могат да бъдат неточни относно размера на инвестициите, тяхната динамика, отраслова и географска структура. (Виж “European Central Bank, Eurostat, Foreign Direct Investment Task Force Report”, March 2004, para.332).

Март 2018 г.

Портфейлни инвестиции включва портфейлни инвестиции, активи и портфейлни инвестиции, пасиви. Портфейлните инвестиции са вложения в акции, когато техният размер не надвишава 10 % от дяловия/акционерен капитал на дружеството, вложения в облигации, бонове, инструменти на паричния пазар или други търгуеми ценни книжа.

Други инвестиции включва търговски кредити, заеми, валутни депозити и други активи и пасиви.

В платежния баланс под търговски кредит се разбират вземания между партньори по търговска сделка, които не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа.

Статия Заеми включва получени и изплатени главници по дългосрочни и краткосрочни заеми между резидент и нерезидент, които заеми не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа. От статия Заеми, пасиви се изключват транзакциите, свързани с получаване или погасяване на главници по кредити, отпуснати от МВФ, както и получаването на главници по заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс. Последните се записват в съответните статии на група Д. Резерви и друго финансиране.

Статията Валута и депозити представя в актива си измененията във валутните депозити на резиденти в чужбина, а в пасива си – измененията в задълженията на банките, опериращи на територията на България към нерезиденти в местна и чужда валута. Съгласно основните принципи, залегнали в „Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), при отчитане на промените във валутните депозити, Българската народна банка елиминира промените в тях, дължащи се на валутно-курсови разлики.

Статиите Други активи и Други пасиви включват осъществените транзакции по разни разчети, непокрити в останалите категории и натрупаните просрочия на дъл

Грешки и пропуски (нето) е компенсаторна статия. Тя съществува в представянето на платежния баланс, защото системата за набиране на данни, която Българската народна банка използва, не е затворена, а представлява комбинация от различни източници на информация. За разлика от други статистически отчети, като например паричната статистика, набирането на информацията, необходима за съставяне на платежния баланс, не може да се ограничи само до използването на счетоводните отчети на банките като единствен източник на данни. Колебанията в Грешки и пропуски (нето), както в знака, така и в размера, се дължат главно на: (1) ревизии на данните за вноса и износа (2) усъвършенстване на методологията за компилиране на отделните статии на платежния баланс и (3) съществуването на обективни ограничения при събиране на информацията по отделни статии на баланса.

РЕЗЕРВИ И ДРУГО ФИНАНСИРАНЕ

Резервните активи включват тези външни активи, които са на разположение и са контролирани от централната банка (правителството), и се използват за пряко финансиране на дефицити на платежния баланс. Резервните активи включват монетарно злато, специалните права на тираж, резервната позиция при МВФ, валутните активи (включващи валутни депозити и ценни книжа) и други вземания. Записванията в тази категория се отнасят до транзакциите по активите на управление „Емисионно“ на БНБ. Данните за промените в резервните активи се включват в платежния баланс, като се изчистват от промените, предизвикани от валутно-курсовите разлики и ценовата преоценка.

Тази група в аналитичното представяне на платежния баланс включва също и Ползвани кредити от МВФ и статията Извънредно финансиране. Извънредното финансиране обхваща кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс, както и отсрочени/преструктурирани плащания и плащания на просрочия, произтичащи от проблеми с платежния баланс. В съответствие с методологията за отчитане на операциите по извънредното финансиране („Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), т. 454), платените главници по кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс се отразяват във Финансовата сметка в позицията Други инвестиции – Пасиви – Заеми – Държавно управление.

РЕАЛЕН СЕКТОР

БВП – производствен метод - национално ниво

Брутният вътрешен продукт, изчислен по производствения метод, характеризира крайния резултат от икономическата дейност и се измерва с добавената стойност, създадена при производството на стоки и услуги от единиците, резиденти на икономическата територия на страната. По производствения метод БВП по пазарни цени се изчислява като сума от брутната добавена стойност по базисни цени общо за икономиката и корективите, които включват нето данъци върху

продуктите, неприпадаем данък върху добавената стойност и мита върху вноса.

БВП - Метод на доходите - национално ниво

Методът на доходите е съставна част от сметките за първично разпределение на доходите. Чрез метода се отразяват доходите като елементи на добавената стойност създадена в процеса на производство. Балансова позиция на метода на доходите е брутният опериращ излишък/брутен смесен доход.

БВП - Разходи за крайно потребление - национално ниво

БВП по метода на крайното използване се изчислява като сума от индивидуалното потребление (вкл. крайни потребителски разходи на домакинствата, крайни потребителски разходи на нетърговските организации, обслужващи домакинствата, крайни разходи на правителството за индивидуално потребление), колективното потребление (крайните разходи на правителството за колективно потребление, които задоволяват потребностите на обществото като цяло), бруто образуване на основен капитал (направените инвестиции за дълготрайни активи), изменението на запасите и външнотърговското салдо на стоки и услуги (разликата между износа и вноса на стоки и услуги).

Наблюдение на бизнес тенденциите в промишлеността, строителството, търговията и услугите

Бизнес наблюденията в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите събират информация за мненията на предприемачите по отношение на състоянието и развитието на техния бизнес. Отговорите на въпросите, включени в отделните анкетни карти са представени в тристепенна категорийна скала. Резултати са под формата на баланси, които от своя страна се получават като разлика между позитивните и негативните варианти за отговор. Изчисляват се и така наречените съставни показатели, като: показател на доверието (средна аритметична от балансите на мненията на определени показатели), показател на бизнес климата (средна геометрична на балансите за настоящата и очаквана бизнес ситуация). Част от показателите представляват числова оценка, например осигуреност на производството с поръчки (брой месеци), натоварване на мощностите (%) и други.

Наблюдение на потребителите

Изследването е част от хармонизираната програма на Европейския съюз за наблюдения на бизнес тенденциите и наблюдение на потребителите и е представително за населението на 16 и повече години.

Обект на изследването са лицата на 16 и повече години, методът на подбор - случаен, гнездови и пропорционален на населението по райони, в т.ч. селско/градско население (154 гнезда с по 8 лица в гнездо). Методът на анкетиране е интервю - лице в лице. Анкетата съдържа стандартизирани въпроси, свързани с финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията, намеренията за извършване на основни разходи за предмети с дълготрайна употреба и покупка на жилище или кола. Предлаганите варианти на отговор създават възможност за степенуването им от оптимистични през неутрални към песимистични. Балансът на мненията се получава като разлика между относителните дялове на положителните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0,5.

С резултатите от наблюденията се цели да се улови посоката на изменение на изследваните променливи, в т.ч. в „нивото на доверие“ на потребителите, което, от своя страна, дава възможност да се изследват тенденциите в развитието на общественото мнение по основни икономически процеси и явления.

Показателят на доверие на потребителите е средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, спестяванията на домакинствата и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

Инвестиционна активност в промишлеността

Наблюдението събира информация за извършените инвестиции и инвестиционните планове на предприятията. Анкетиранието на мениджърите се провежда два пъти в годината - през м. март и м. октомври, като въпросниците имат различно съдържание. На базата на резултатите от мартенското наблюдение се изчислява очакваното процентно изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната. Въз основа на данните, получени от октомвриското наблюдение, се изчислява процентното изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната, както и прогнозните инвестиции през следващата спрямо инвестициите през текущата.

Индекси на промишленото производство, индекси на оборота в промишлеността

Индексът на промишленото производство е най-важният краткосрочен икономически бизнес показател, който има за цел да измери месечните изменения в промишленото производство в продължение на дълъг период от време. Месечното наблюдение позволява да се проследи икономическото развитие в най-ранния му стадий т.е. навременният индекс на промишленото производство е подходящ за краткосрочно наблюдение на развитието на икономиката. Индексът на оборота отразява развитието на пазара на стоки и услуги, като измерва изменението в приходите от продажби на предприятията, включително приходите от продажби на стоки (купени и препродадени без допълнителна обработка) и приходите от услуги, предоставени на трети страни. Месечните индекси на производството и оборота измерват измененията в произведената продукция и оборота на промишлените предприятия. Тази информация е подходяща за проследяване на текущото икономическо развитие и за краткосрочни прогнози. Индексите не измерват действителното равнище на производството, а оценяват средното изменение на производството между два времеви периода.

Туризм

При наблюдението и разработката на данните за туризма Националният статистически институт (НСИ) е възприел дефинициите, препоръчани от Световната организация по туризъм и Методологическото ръководство на Евростат. Съгласно тези дефиниции международен турист е всеки посетител, пристигащ в друга страна, която не е страната на неговото постоянно местоживее, поне за 24 часа, но за не повече от една година, и чиято основна цел не е извършване на дейност срещу заплащане.

Целите на посещение в дадена страна могат да бъдат:

- екскурзия, почивка или развлечения (посещения на културни или исторически забележителности, спортни мероприятия и др.);
- гостуване (при близки или познати);
- служебна цел (командировки, участие в конференции, конгреси и симпозиуми и др.);
- други (образование, лечение и др.).

Статистическите данни за пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България са получени на базата на месечна информация от Министерството на вътрешните работи (МВР) и извадково изследване на НСИ сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Данните за броя на пътуванията на граждани от Европейския съюз представляват оценки на базата на информация от МВР и летищните власти. Данните за влезлите в страната граждани на „трети страни“ са получени директно от МВР. Данните за целите на пътуванията са получени въз основа на регулярно провежданото от НСИ месечно извадково изследване сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Индекси на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизирани индекси на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година t се изчислява с тегла от година $t - 2$.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година.

Индекси на цени на производител на вътрешния и на международния пазар в промишлеността

Индексите на цени на производител са един от основните краткосрочни икономически показатели, характеризиращи икономическата конюнктура в страната. Индексите измерват средното изменение на цените на промишлените продукти, произвеждани и продавани от българските предприятия на базата на постоянна извадка от групи продукти, произведени от дейността и продадени на вътрешния пазар или директно изнесени на международния пазар, която е представителна за цялото производство.

Нетни чуждестранни активи – получават се като разлика между brutните чуждестранни активи и пасиви на банковия сектор. Brutните чуждестранни активи са представени по инструменти и включват международните валутни резерви на страната и други чуждестранни активи на БНБ и търговските банки. Brutните чуждестранни пасиви отразяват задълженията на БНБ и търговските банки към външния сектор.

Индекси на цените на производител в селското стопанство

Изследванията за цените в селското стопанство се провеждат в съответствие с основните изисквания за Методологията на Евростат за индексите на селскостопанските цени (Handbook for Agricultural Price Indices). По този начин се постига хармонизация в областта на статистиката на цените и индексите в селското стопанство с практиката в ЕС по отношение на:

- използваните дефиниции;
- механизмите за регистрация на цените;
- типа на изчисляваните индекси;
- периодичността при провеждане на наблюденията;
- използваните номенклатури;
- дефинирането на подбраните продукти чрез качествени, количествени, видови и други ценообразуващи характеристики.

Обект на наблюдение са цените на производител на произведените от земеделските стопанства растителни и животински продукти и селскостопански животни и на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство.

Цената на производител в селското стопанство е цената, която земеделското стопанство получава за продадените от него селскостопански продукти/живи животни. Тя се отчита на първия пазарен етап от движението на стоките - „цена от производителя за пазара“. Цената на производител не включва получените от стопанството субсидии върху селскостопанските продукти/животни, транспортните разходи и данъците. ДДС също се изключва при формирането на цената.

Изследването за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство (Input I), се осъществява чрез провеждането на пет наблюдения, в рамките на които се наблюдават цените на:

- минералните торове;
- фуражите;
- продуктите за растителна защита;
- ветеринарномедицинските продукти;

Март 2018 г.

- посевния и посадъчния материал.

Наблюдаваната цена е цената, която купувачът действително е платил за средствата за закупуването на стоките и услугите за текущо потребление. Тя включва данъците и таксите и изключва субсидиите (ако има такива) и приспадаемия ДДС.

Единици на наблюдение

Единиците за наблюдение в рамките на изследванията на селскостопанските цени са земеделските стопанства - юридически и физически лица, и селскостопанските и ветеринарните аптеки. За всяко от наблюденията се формира списък от респонденти, като през годините се поддържа стабилен брой регистрации на цени по продукти/категории животни и средства за производство.

Наблюденията са изчерпателни и включват всички единици над определен стойностен праг. Критерий за подбора е стойността на продажбите на селскостопански продукти/животни - за цените на производител в селското стопанство, и стойността на разходите за покупки на стоки и услуги за междинно потребление - за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство. За осигуряване на представителност на цените освен поддържането на определен брой регистрации в отчетния период се осигурява обхват на поне 50 % от стойността на продажбите за всеки отделен продукт/категория животни или от стойността на покупките на стоки и услуги за междинно потребление за съответната година.

Източници на информация

Източник на информация са еднократни статистически формуляри за събиране на данни за качествените и количествените характеристики на селскостопанските продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление и тримесечни въпросници за цените на производител на селскостопанските продукти/живите животни и за цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство.

С еднократните въпросници се осигурява информация за изграждането на номенклатура на наблюденията. Актуализация на номенклатурите се извършва периодично - обикновено в годините, завършващи на 0 и на 5, при смяна на базата на Евростат.

С тримесечните въпросници се осигурява регулярно информация за цените на включените в номенклатурите на наблюденията селскостопански продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление в селското стопанство.

Изчисляване на средни цени

В рамките на тримесечните изследвания се изчисляват средни месечни и тримесечни цени. Месечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от всички регистрирани цени. Тримесечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от месечните.

Изчисляване на индекси

Изчисляването на ценовите индекси се извършва по формулата на Ласпер. Този тип индекс има постоянна теглова структура, като базисният период за теглата и цените е един и същ. Като тегла за изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство се използват стойностите на продажбите на селскостопанска продукция, а за индексите на цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство - стойностите на покупките на междинно потребление. Теглата се изчисляват в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство.

Индексите се изчисляват при три бази: предходна година, съответно тримесечие на предходната година и година, завършваща на 0 или 5 (база на Евростат).

За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите за текущо потребление (Input 1) освен индексите, изчислени за всяка от петте групи продукти, се използват и индекси на стоки и услуги, наблюдавани в рамките на наблюдението на потребителските цени.

Използвани класификации

За изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство е използвана Националната класификация на продукцията в селското, горското и рибното стопанство в България (ПРОДАГРО). Класификацията ПРОДАГРО се използва като база за разпад на продуктите за наблюдение съгласно техните качествени и количествени характеристики. За наблюденията на цените на стоките и услугите за текущо потребление се използват собствени класификации, изградени в рамките на еднократните проучвания за съставяне на списък с представителните продукти. За изчисляване и предоставяне на Евростат на хармонизирани индекси на цените в селското стопанство се използва класификацията PRAG (класификация на селскостопанските цени в базата данни на Евростат New CRONOS).

Март 2018 г.

Отчитане на влиянието на качеството върху цените на селскостопанските продукти

За да бъдат елиминирани различията в цените, свързани с измененията в качеството, вида, количеството и опаковките, подобрите продукти са дефинирани чрез качествени, количествени, видови и други характеристики, които оказват влияние върху изменението на цените. Когато даден конкретен продукт отпада от изследването, той се заменя с нов, с близки характеристики на отпадналия от изследването. Новият продукт също трябва да бъде представителен.

Изчисляване на индекси на стоките и услугите с инвестиционно предназначение, използвани в селското стопанство (Input II)

Изчисляването на ценови индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство също се извършва по формулата на Ласпер, като използваните тегла са стойностите на направените от земеделските стопанства покупки на стоки и услуги с инвестиционно предназначение, изчислени в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство. За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се използва информация от изследвания, провеждани от НСИ в областта на статистиката на потребителските цени, външната търговия и краткосрочната бизнес статистика.

На базата на изчислените индекси на стоките и услугите за текущо потребление и на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се изчислява общ индекс на цените на средствата за производство в селското стопанство (Total Input).

ПАРИЧНИ АГРЕГАТИ

Вътрешен кредит – обединява кредита за консолидирания сектор държавно управление и за неправителствения сектор. Кредитът за консолидирания сектор държавно управление обхваща нетните вземания от централното държавно управление и брунтните вземания от местното държавно управление и социално-осигурителните фондове. Кредитът за неправителствения сектор включва брунтните вземания от нефинансови предприятия, финансови предприятия, домакинства и НТООД.

Широки пари (парично предлагане) – състоят се от пасиви с паричен характер на банките към резидентния сектор с изключение на тези към централното държавно управление и банковия сектор (сектори, притежаващи пари). Инструментите в паричните агрегати са групирани по степен на ликвидност и са представени по валута и по сектори. Използват се следните парични агрегати: М1, М2 и М3. Агрегат М1, известен като тесни пари, включва най-бързо ликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън банките и овърнайт депозити в левове и чуждестранна валута). Квазипарите и паричният агрегат М1 съставят паричния агрегат М2. Квазипарите се състоят от депозити с договорен матуритет до 2 години и депозити, договорени за ползване след предизвестие (вкл. спестовни депозити) до 3 месеца. Най-ниско ликвидните финансови инструменти са репосделките и издадените дългови ценни книжа до 2 години. Те са в левове и чуждестранна валута и заедно с паричния агрегат М2 формират най-широкия паричен агрегат М3, който е известен като парично предлагане (широки пари).

Дългосрочни пасиви на парично-финансовите институции – дългосрочните финансови пасиви включват пасивите на парично-финансовите институции с матуритет над 2 години или период на предизвестие над 3 месеца, както и капитала и резервите. Капитал и резерви включва основния капитал на банковата система; резервите и финансовия резултат.

Паричното предлагане се основава на мултиплицирането на паричната база (пари извън банките и банковите резерви) от търговските банки. За неговото определяне се използват паричните агрегати М1, М2 и М3.

Паричната база (резервните пари) се състои от парите извън банките и средствата на търговските банки (банковите резерви). Последните включват депозитите на търговските банки в БНБ и парите в касите им. Депозитите на търговските банки обхващат задължителните минимални резерви и свръхрезервите (овърнайт и депозити с договорен матуритет). Динамиката на резервите зависи от размера на задължителните резерви (които са фиксирана част от депозитите) и от свръхрезервите. Размерът на задължителните резерви се определя от УС на БНБ и е единственият инструмент на паричната политика на централната банка в условията на паричен съвет. Равнището на свръхрезервите отразява ликвидното състояние на търговските банки и склонността им към по-голяма сигурност.

Механизъм на паричното предлагане

Паричното предлагане (М3) може да се представя като произведение на паричната база и променливата паричен мултипликатор.

Паричен мултипликатор – характеризира степента на мултипликационния ефект от дейността на търговските банки. Измерва се чрез съотношенията на широки пари (М3) или на отделните агрегати (М1 и М2) към резервните пари. Парич-

Март 2018 г.

ният мултипликатор е функция на съотношението пари извън банките / депозити и на банковите резерви към депозитите, известни като фактори за определяне на паричното предлагане. Съотношението между парите извън банките и депозитите зависи преди всичко от поведението на широката публика, а съотношението между банковите резерви и депозитите е резултат от поведението на търговските банки.

Източници на резервните пари

При стабилен паричен мултипликатор чрез въздействие върху източниците на резервните пари може да се повлияе върху общото предлагане на пари.

Чуждестранни активи (нето) – те отразяват увеличението/намалението на валутния резерв на страната. В условията на паричния съвет изменението на валутните резерви, когато е за сметка на депозитите на правителството, не влияе пряко върху паричната база и автоматично се стерилизира.

Вземания от централното държавно управление (нето) – нетната позиция се получава в резултат от нетиране на активите на централното държавно управление (салдата по левови заеми, отпуснати преди юни 1997 по силата на тогава действащия Закон за БНБ, и по валутните заеми съгласно чл. 45 на Закона за БНБ) с неговите пасиви.

Вземания от търговските банки – в баланса се отчитат салда по разрешени преди юни 1997 кредити и непогасените лихви по тях. Останали позиции (нето) включват неклаифицирани към някоя от останалите позиции активи и пасиви.

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Индекс SOFIX: Базисна дата: 20 октомври 2000; Базисна стойност: 100. SOFIX е индекс, базиран на пазарната капитализация на включените емисии обикновени акции, коригирана с фрий-флоута на всяка от тях. Индексът се състои от 15-те емисии акции, отговарящи на общите изисквания при избор на емисии, които са с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута. Емисия, включена в изчислението на SOFIX, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 40 000 000 (четиредесет милиона) BGN и фрий-флоут не е по-малък от 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията, или пазарна стойност на фрий-флоута не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; броят акционери, притежатели на емисията, да не е по-малък от 500 (петстотин); 3) реализираният оборот през последната една да не е по-малък от 2 000 000 (два милиона) BGN; 4) броят на сключените сделки през последната една да не е по-малък от 750 (седемстотин и петдесет). * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на SOFIX се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто.

Индекс BG REIT: Базисна дата: 03 септември 2007; Базисна стойност: 100

BG REIT е индекс, базиран на пазарната капитализация, коригирана с фрий-флоута и се състои от 7-те емисии обикновени акции на дружества със специална инвестиционна цел за секюритизация на недвижими имоти или земя с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута и най-висока медианна стойност на седмичния оборот за последните 6 месеца. Двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания при избор на емисии, емисия, включена в изчисляването на BG REIT, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 5 000 000 (пет милиона) BGN; 3) фрий-флоутът да е равен на поне 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията; * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на BG REIT се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто;

Индекс BG 40: Базисна дата: 01 февруари 2005; Базисна стойност: 100

BG 40 е индекс, базиран на изменението на цената на емисиите и се състои от 40-те емисии обикновени акции на дружествата с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот за последните 6 месеца, като двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания емисия, включена в изчисляването на BG 40, трябва да отговаря и на следното допълнително условие: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата не по-малко от

Март 2018 г.

3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема датата ѝ на първа котировка; 2) При повече от три компании от една икономическа група, отговарящи на допълнителното условие по-горе, до класацията се допускат само трите емисии на компании от дадена икономическа група с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот. Ако в резултат на класирането се окаже, че две или повече емисии на компании от дадена икономическа група заемат едно и също място в него, приоритет при включването имат тези с по-голям брой сделки за последните 6 месеца.

Индекс BG TR30 : Базисна дата: 03 Септември 2007; Базисна стойност: 1000

BG TR30 е индекс, базиран на промяната на цените на обикновените акции, включени в него, като всяка една от участващите емисии е с равно тегло. Емисиите, включени в изчисляването на BG TR30, трябва да отговарят на следните условия: 1) да имат пазарна капитализация, не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; 2) фрий-флоутът (общият брой акции в акционери, притежаващи не повече от 5 (пет) на сто от гласовете в общото събрание на емитента), да е равен на поне 10 (десет) на сто от размера на емисията; 3) броя акции от емисията да е не по-малък от 250 000 (двеста и петдесет хиляди) акции. Всички емисии, които отговарят на горепосочените условия се класират по следните критерии, имащи еднаква тежест: 1) Пазарна капитализация; 2) Брой сделки за последните шест месеца; 3) Оборот за последните шест месеца; 4) Фрий-флоут.

Отказ от права: Този документ е само за информация. Анализиранията цифрова информация е осигурена от надеждни, институционални източници като KBC, НСИ, МФ, БНБ, ОИСР, ЕЦБ, ЕК, ЕБВР, МВФ, СБ, EMIS Internet Securities-Bulgaria, CEIC Internet Securities-Bulgaria, EMD Holdings LLC. Обединена Българска Банка (ОББ) приема официално прецизността и пълнотата на изготвените от тях данни. Нито степенята, в която хипотезите, рисковете и прогнозите в този материал отразяват пазарните очаквания, нито техните реални шансове могат да бъдат гарантирани. Прогнозите са индикативни. Данните в тази публикация са от общ характер и е само за информационни цели. Тази публикация не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти и ценни книжа и не представлява предложение или проспект по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа, Закона за пазарите на финансови инструменти или други сходни регулаторни актове, включително чуждестранни. ОББ и KBC не носят отговорност за точността и пълнотата на тази информация. Повече информация по темите можете да получите при допълнително поискване.